

SLOVENSKI NAROD.

vsak dan srečer izvajalni nadalje in pravilne ter velja po pošti prejemati na avstro-ugarsko deželo in vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četr leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za izjemljeno z posiljanjem na dom za vse leto 3 K, za pol leta 12 K, za četr leta 8 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam pon, plača in vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četr leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemško celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko 20 K. — Na narodno trdo izdelavo specifične naročnine se ne omira. — Za osmamilia se plačuje od postopno peti vrste po 14 h. Če se osmamilia tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Bespi naj se izvleč frankovati. — Reklopni se ne vrata. — Uredilštvo in upravljalstvo je v Knjižnici ulica Št. 5. — Upravnitvu naj se blagovoljno posiljati naročnine, reklamacije, osmamilia, t. j. administrativne stvari.

Uredilštvo telefon št. 94.

Posamezna številka po 10 h.

Upravljalstvo telefon št. 85.

Veliki trenotek.

Izvrševalni odbor narodno-nadre stranke je imel ta teden saj, na kateri je soglasno sklenil, naj stopi dr. Tavčar v njegovem imenu v dotiku z dr. Šusteršičem in izve, če se da doseči sporazumljene med narodno-nadre - napredno in med klerikalno stranko v svrhu skupnega postopanja v narodnih stvareh.

S tem je storjen praktičen korak za uresničenje tega, kar je danes želja vseh narodnih Slovencev, ki so dobre volje, ki spoznajo kako velika nevarnost preti slovenstvu, in želja tudi vseh tistih, ki so jih še krvavi dogodki 20. septembra odpriioci.

Ekstremni ljudje so v vsakem taboru, ali v tako kritičnih časih kakov so sedanji, ne morejo in ne smejti o vitalnih vprašanjih tičih se vsega naroda, odločevati ekstremisti, marveč mora priti do veljave trezna preudarnost.

Sporazumljene je vsekako mogoče, že zato mogoče, ker je nadve potrebno, mogoče toliko lagje, ker to potrebo uvidevajo vsi krogci, ker je vsa dežela prešnjena spoznanja, da je združiti vse slovenske moći v dosegom vsaj tistih ciljev, ki so skupni obema slovenskima strankama.

Še več! Sporazumljene je neizogibno potrebno, ker je sicer velik nevarnost, da zmagojo narodni nasproti. Nemšto na Slovenskem in zlasti na Kranjskem je sicer mašloštevilno, a slepili bi same sebe, ko bi ne priznali, da je njegova moč velika. Med številom Nemcev in njih: vplivom ni nobenega razmerja. Nemci imajo namreč na svoji strani skoraj vse, kar ima vpliv in veljava v državi. Sami bi nam Nemci pač rečili nevarni, toda za nemšto delajo najvišji funkcionari na dvoru, nej više oblastnike v držav, vojaštvo in birokracijo, sploh vse to, kar ima v rokah kak del državne moči. Zato je boj zoper nemšto tako težak in zato roditi le polagona sadove.

Zdaj je nemšto osrečilo vse svoje moći zoper Slovence in minister Prade se je postavil na celo večni, ki se je začela zoper nas. Prvi Slovencem so se združile vse nemške stranke, liberalci in nacionalci, klerikali, krščanski socialisti, plemenitaši-fevdaci in Vsenenci so si bratsko segli v roke in volijo loj zoper Slovence z vso velenjem in brezobzirnostjo na celi črti političen in naroden, gospodarski in socialni boj.

Kako naj Slovenci kljubujem

takemu navalu bogatega in številnega naroda, ki ga podpira birokracija in vojaštvo z mogočno svojo roko, kako naj mislimo celo na zmago, če bi pri nas ostalo vse pri starem in če bi se ne mogli združiti niti na skupno obrambo skupnih narodnih interesov in slovenske narodnosti vobče.

Nihče ne zahteva, naj bi se klerikale odpovedali svojim načelom in svojim težnjam ali opustili delo za ujih uresničenja. Na dlan leži da je sporazumljene mogoče samo, če se respektira svoboda vseh stranek v tistih stvareh, ki niso skupne. Narodno-napredna stranka je pripravljena na to in ne zahteva od klerikalcev nobenih žrtev zastrane skupnega dela v skupnih stvareh, kakor se samo ob sebi umije, da kaj takega ne bodo od nje mogli zahtevati klerikale. Kdor bi zahteval, naj klerikale ne pobijajo svobodomiselnosti, naj pusti šolo v miru, naj prenehajo s strankarskim organizovanjem ali z agitacijo za njih stranko, bi zahteval preveč, kajti realno življenje je tako, da klerikale od tega ne more jo in ne bodo odnehalni, kakor tudi narodno-napredna stranka ne bo in ne more doprinesti enakih žrtev.

Dr. Šusteršič se je minolo nedeljo na Viču izrekel o skupnem delu obeh slovenskih strank sicer neugodno, vendar z neko izredno previdnostjo, in njegovo formuliranje za skupno delo je bilo kažečkastega značaja. Zahteval je »poštovanje verskega čuvstvovanja našega naroda«. To je pojem tako širekga obsega, to je poveden tako splošno, da se da v tak okvir stlačiti vse, kar kdo hoče. Na podlagi tega pojma se da doseči sporazumljene, pa tudi ne kakor je pač disposicija pri klerikalni stranki, ta pojem je takoj most zbljanju in barikada zoper vsako zbljanje — kakor se bo pač definiral v posamičnostih. Na podlagi te izjave bo klerikalna stranka lahko zahtevala popolno kapitulacijo ali pa tudi ustvarila podlago za skupno delo v skupnih rečeh.

Korist in čast slovenskega naroda zahtevata vsekakor, da se najde modus vivendi in da se ustvari, predpogojji uspešnemuskupnemu delu v skupnih narodnih in gospodarskih zadevah. **Kdor ima dobro voljo, nujno priporoči, da se to uresniči** brez frazerstva in slepomšenja in z ozirom na realne razmere. Vsi se zavetamo, da je politično difereniranje kot posledica sodobnega gospodarskega in kulturnega življenja dozorelo tudi pri nas tako daleč, da se po polno zedinjenje med obstoječimi

strankami ne da doseči. Klerikale ne bodo postali svobodomisinci kar klerikale ne bodo postali klerikali. In tudi to je govor, da bi realno življenje kmalu izpodkopal tako popolno združitev strank, s katero bi se ena teh strank odpovedala svojim načelom. **Toda mogoče je kompromis, mogoče je medsebojno respektiranje ne le prepričanja, nego tudi svobode v delu za lastno stranko in njeni cilje, mogoče je skupno delo v skupnih stvareh.** Tako skupno delo in skupno postopanje roditi vedno tudi v drugih ozirih dolje sadove, ublažuje nasprotja, napotuje na obzirnosti drugega proti drugemu in jemlje eventualnim nastrotjem in bojem sovražnosti in osetnosti.

Narodno-napredna stranka je s sklepom svojega izvrševalnega odbora pokazala, da ima veljo storiti: kar je mogoče, da se doseže sporazumljene v svrhu skupnega dela, da se omogoči kompromis: olrambo slovenskega naroda in v njegove demovine. Zdaj imajo besedilo klerikalci. Živimo v velikem trenotku — upajmo, da se klerikale v tem trenutku ne izkažejo kot majhni.

Kranjska hranilnica.

»Kranjska hranilnica« (krajuški kmetje jo imenujejo »Kranjska šparkas«), je društvo, katero ima v celiem 65 članov, med katerimi ni niti enega Slovence.

Da takoj v začetku preprečimo vsak dvom o resničnosti naših izjavjanj, omenim, da vse, kar v tem članku pišemo, posnameno iz računskega zaključka »Kranjske hranilnice« za leto 1907., kateri izdani seveda zapovedi vse na nemškem jeziku, tvri velevažen dokument našega delnega gospodarstva.

»Kranjska hranilnica«, društvo obstoječe iz 65 članov nemškega mišljenja, je imela koncem l. 1907. hranilnih vlog velikanski znesek po 66.823.500 K 44 vin.

Ta znesek tvori 34.910 vlog in pride torej na vsako vlogo povprečno 1914 K 16 vin.

Po zadnjem ljudskem štetju ima Kranjske 508.150 prebivalcev in med temi je 28.177 Nemcev, v kateri številki so seveda zapovedi vse nemški otroci, pa tudi Kočevarji po 14.314, ki vlagajo v mestno hranilno knjižico.

Ako bi imel vsak kranjski Nemec, odtevši Kočevarje, v »Kranjski hranilnici« svojo vlogo, bi preostajalo še znirom 21.047 vlog, katere bi bile last Slovencev. Ako to

kratkem tako, da ga ne bi bila spoznala več rodnina mati. Vsake kvatre mu je bila obleka preozka.

Tudi pil je gospod Konrabas rad in mnogo, toda pijan ni bil nikdar. Ako tudi je o posebno pripravljenih prilikah krokal do belega dne, je stopal vendar prav tako pravilno in naravnost iz gostilnice, kakor je bil prišel vanjo. Lahko se je smejal drugim bakhantom, ki so se ponizno priporočali Urhu. Vobče so ga smatrali za solidnega, vzornega moža, ustvarjenega kakor nalašč zato, da bi osrečil mladenko in jo rešil preteče butatare deviškega veteranstva.

Vabili so ga prav radi v hiše, koder je bilo kaj hčera, godnih za možitev. Gospod Konrabas ni nikdar odklonil nobenega vabila, temveč vselej se je odzval točno; z odkritosrečnim veseljem in iskreno hvalnostenje je užival tečne jedi. Rajska dvakrat sit kakor enkrat lačen, je jedel in pil za dva, molčal za tri. Le včasi, če so govorili o vremenu ali kaj takega, je zabasiral: »Kontra!« Vedel se je vsekdar vzorno, nekako praznično. Neizkušene matere so si domisljale, da kuha mož že po juhi resne namene. Toda Konrabas je ostal kakor njegov apetit zmerom enak, tvrd in neizprosen.

Zgodilo se je pa tiste dni, da se je vrnila v mestece predražestna gospodinja Milaša, ki je bila v Ljubljani poslednja urica. Lepo jesensko

število slovenskih vlog, t. j. 21.047 vlog, množimo s povprečnim zneskom po 1914 K 16 vin, dobimo znesek po 40.287.325 K 52 vin.

Da smo te računsko nalogo izpeljali, je krivo ker iz računskega zaključka ni razvidno, koliko imajo v »Kranjski hranilnici« naloženo Nemci in koliko Slovenci.

Račun pa izgleda popolnoma drugače, ako vzamemo za podlago številke prebivalstva ob zadnjem ljudskem štetju, ki izkazuje 475.302 Slovenca in 23.177 Nemcev.

Na podlagi teh številk bi znašale hranilne vloge Nemcev 4.319.626 kron 77 vin, a hranilne vloge Slovencev 62.503.873 K 67 vin.

Na vsak način je slovenska javnost opravljena imeti upogled v poslovjanje »Kranjske hranilnice« in je naša sveta dolžnost, slovenski javnosti navesti vsaj one podatke o poslovjanju »Kranjske hranilnice«, ki so razvidni iz računskega zaključka: slovenska javnost mora vedeti, kako gospodari s slovenskim denarjem »Kranjska hranilnica«, društvo, obstoječe iz 65 članov nemškega mišanja.

Kar se tiče hranilnih vlog samih, se je leta 1907. v »Kranjsko hranilnico« naložilo 11.487.543 K 37 v., vzdignilo se je pa 15.738.056 K 89 v., torej se je vzdignilo za 4.250.513 K 52 vin, več, kakor se je vložilo.

To je lep korak — nazaj.

Sicer pa bi marsikateri Slovenci rad svojo vlogo v »Kranjski hranilnici« vzdignil in jo izročil kakemu slovenskemu denarnemu zavodu.

Da s tem odlaša, za to ima več izgovorov, n. pr. da nima časa iti 1. ali 16. dne v mesecu po denar, druge dni pa noče iti, ker noče za pol meseca obresti izgubiti.

Drugim je zopet neprijetno hoditi vzdigovat v »Kranjsko hranilnico«, ki ima same nemške uradnike.

Vsi taki izgovori so prav malenkostni, a vendar obstoje.

Mi pa pravimo, da ni treba izgubiti niti vinarja na obrestih in tudi nikamor in treba hoditi samemu vzdigovat v »Kranjsko hranilnico«.

Hranilna knjižica »Kranjske hranilnice« se odda kar kakemu slovenskemu denarnemu zavodu, kateri sprejme knjižico kot gotov denar in izda čez cel znesek vloge takoj slovensko hranilno knjižico.

Vsaka izguba na obrestih je izključena.

To kratko pojasnilo smo napisali, ker je potrebno.

Kako pa je »Kranjska hranilnica« velikanski znesek pri njej naloženih hranilnih vlog porabil?

Odgovor dobimo v njenem računskem zaključku, in sicer nam številke bilance za leto 1907. pripovedujejo sledče:

Stanje hipotečnih posojil je bilo koncem leta 1907. 37.814.374 K 4 v., stanje občinskih in korporacijskih posojil 1.477.255 K 85 vin., stanje 3% občinskih posojil 570.959 K 6 v., vrednostni papirji so v bilanci za leto 1907. izkazani v zaesku 24.349.388 kron 87 vin, gotovje je bilo koncem leta 1907. 409.655 K 85 vin., menice 676.000 K, zastavljalnica 199.989 K 1 vin., debitorji (naloženo pri denarjih zavodih) 2.259.823 K 63 vin, pri lastnem »Kreditvereinu« 967.985 K 98 vin. in še razne druge manjše in obrestne postavke.

Samo od sebe se vsili vprašanje, ali so vsa posojila »Kranjske hranilnice« na Kranjskem, ali pa se je posojevalo tudi izven Kranjske? Tudi na to vprašanje odgovarja računski zaključek, ki pravi sledče: Koncem leta 1907. je imela »Kranjska hranilnica« razposojeno na hipoteke v sledenih deželah: Kranjsko: 15.797.898 K 16 vin., Štajersko in Korosko: 3.450.398 K 85 v., Trst in Primorsko: 5.242.496 K 25 v., Nižje-Avstrijsko: 13.323.580 K 78 v.

Iz tega je razvidno, da je Kranjska hranilnica imela koncem leta 1907. na Kranjskem le 15.797.898 K 16 vin. hipotečnih posojil, to je skoraj 42% — a zunaj Kranjske pa 22.016.475 K 88 vin, to je nad 58%.

Vrednostni papirji, katerih vrednost izkazuje bilanca bilanca koncem leta 1907. v znesku 24.349.388 K 87 v., prizadeli so »Kranjski hranilnici« velikansko kurzno izgubo v znesku 626.906 K 70 vin, katero imenuje računski zaključek »buchmässige Kursdifferenz« in katera se je odpisala pri »posebnem rezervnem zakladu za kurzne razlike«; ta »posebni rezervni zaklad« je znašal koncem leta 1906. 1.530.948 K 75 vin., a je vsled omenjenega odpisa padel koncem leta 1907. na 904.042 K 5 v.

V poročilu, katero je podalo ravnateljstvo »Kranjske hranilnice« na občenem zboru dne 10. aprila 1908., čitamo, da je ta velikanska kurzna izguba nastala vsled izvanredno nizkih kurzov dne 31. decembra 1907, in je vsled tega rezervni zaklad za kurzne izgube nemalo (nicht unerheblich) na zaviral.

V poročilu je tolažba, da je to mimogrede, ker so se kurzi od decembra 1907. zopet izboljšali.

Kako je ta tolažba piškava, kažejo n. pr. najbolje 3% januarske prioritete obligacije južne železni-

LISTEK.

Konrabas.

Gospod Mohor je znal izborno kroki in tarokati. Bali so se ga vse soigralcji. Kadar so se nadeljali najmanj, jih je najhujje obiral z nepriznanimi lestmi in zvijačami. Najbolj pa ga je veselilo vselej, kadar je mogel s svojim čudovito debelim barmom napovedati »kontra«. Izlepa se ga ni upal nihče dražiti z »re«, zakaj gospod Mohor bi bil naznani takoj »supra« in osušil sovražnika še hujje. Zaradi njegovih večnih »kontra« in njegovega gromkega basa se ga je prijel lepi priimek »

ce, katerih je imela »Kranjska hranilnica« koncem leta 1907. 6324 kosov v nominalni vrednosti 3.035.520 krov, ki so koncem leta 1907, imelo konsolidacijo 297 K 20 vin., v sledi česar je »Kranjska hranilnica« mogla te obligacije postaviti v računski zaključek le z zneskom 1.879.492 K 80 vin. Uradni kurzni list dunajske borze z dne 30. septembra 1908 pa nam pove, da stote navedene obligacije na 275 K 50 vin., da se torej kurs ni izboljšal, temveč zelo poslabšal, kar pomeni zopet kurzno izgubo.

Shod v Pulju šožalje Slovencem.

Minole nedelje se je vršila v Pulju v veliki dvorani »Narodnega doma« skupščina tamošnje »Narodne delavske organizacije«, ob navzočnosti mnogobrojnega občinstva.

Predsednik tovaris Laco Križ je obširno govoril o predstojecih deželnozbornih volitvah in pozivljil narod na Puljščini, naj složno nastopi proti našim sovražnikom, ki se bodo tudi tokrat — kot vedno — združili vsi brez razlike strank in mišljenja proti nam. Naznanih je, da bodo prihodnjo nedeljo velik ljudski shod v Pulju, na kojem bodo naznani predlagani hrvaški kandidati.

Shod je soglasno sklenil, naj se postavi naše kandidate v vseh italijskih volinilih okrajih, kar je bilo brzjavnim potom naznano predsedniku političnega društva, poslanemu prof. Mandiću.

Govoril je nato poslanec dr. Matko Laginja proti ustanovitvi italijskega gimnazija v Pulju, reški, da bi bila to že tretja italijska gimnazija v Istri, vzdrževana po včini s slovenskim denarjem dežele; med tem ko Hrvatje niti potrebnih ljudskih šol ne dobe. Predlagana protestna resolucija je bila soglasno sprejeta in brzjavnim potom odpolana ministrom Becku in Marčetu.

K besedi se je priglasil stud. phil. N. Milačić, ki je v ginaljivih sedah očrtal krvavo-tragične dogodke v Ljubljani.

Dne 14. septembra t. l. — je rekel govornik — so imeli Slovenci glavno skupščino družbe sv. Cirila in Metoda v Pulju, mestecu, ki se vzdržuje od Slovencev in živi izključno od žuljev slov. kmeta in seljaka. Pridivljano nemško prebivalstvo je, mesto skazati hvaležnost svojim dobrotnikom, navalilo na povsem mirni naš narod, ga pretepal, mu trgal obleko, ga obmetalo s kamnjem in oblijalo s kemično tinto ter pobijalo šipe v slovenskih hišah.

Naravno, da se je v očigled temu sramotnemu početju teutonske kulture ogoril in užalil ves slovenski narod. V petek, dne 18. septembra so imeli Slovenci v Ljubljani velik protestni shod in še tisti večer je vzklopila užaljena narodna duša in prišlo je proti ošabnemu Nemcem do burnih prizorov.

Demonstracije so se ponovile v soboto, a v nedeljo zvezcer se je odigrala grozna tragedija! Cesarski in kraljevi vojaki — na čelu jim je general Mayer — so navalili na naš narod. Dvojica je zadeta od krogelj vojaških pušk, obležala na mestu mrtva, a mnogo jih je hudo ranjeno.

Slovenci, Hrvatje in ž njimi vsi ostali Slovani, se zgražajo nad tem nečuvenim postopanjem cesarske in kraljeve vojske, in iz vseh pokrajini, kjer koli biva slovenski rod, se je dvignil glas protesta, glas ogorčenja proti izvršenemu dejanju.

Governik je nato — ob neprestanem vzklikovanju zgražajočega se občinstva — prečital resolucijo, ki se glasi:

Resolucija skupščine »Narodne delavske organizacije« obdržane dne 27. septembra 1908 v dvorani »Narodnega doma« v Pulju.

1. Skupščina soglasno obsoja nečloveško in zničimer opravičeno nedavno streljanje vojaštva, pod povljestvom čestnika na bežeče medenstvo v Ljubljani.

2. Skupščina izraža svoje iskreno sočutje in sožalje, kolikor obitevljema ubitih žrtev, toliko i bratsku slovenskemu narodu nad bridko nesrečo, ki jih je zadeba, kličoč obenem: »Slava slovenskim mučenikom!«

Množica je viharno zaklicala »slava mučenikom« in ogorčeno dajala izraza svojim čuvstvom.

Nato je urednik »Omnibus«, g. Belanić pozivjal zborovalce, naj se, ne glede na politično mišljenje, združijo v skupnem delu proti skupnemu sovražniku.

Kakor je zbrala ljubezen in skrb do svojega rodu in do svoje grude brate Slovence — ne glede na politično njihovo mišljenje — okoli groba nedolžnih žrtev, tako se zberimo tudi mi na skupno delo, za skupni cilj, kadar to zahteva interes in čast našega naroda.

Glasovi iz Idrije.

Daleč smo prišli. Nadoskrbnik Penco si je ubil v glavo, da sme v Idriji vse početi, ker uživa neomejeno zaupanje g. nadsvetnika. Iz samih kaprice in kljubovanja je dal na eraričnem poslopu ob Rakah nashičati z velikimi črkami provokatoričen napis »Glück auf!« Ko so mu ga nekoliko pomazali, ga je dal takoj nanovo preslikati; vrhu tega je pa ukazal, da morajo rudniški uslužbenici čuvati napis noč in dan. Ker so pa zdaj temne noči, bi bilo težko paziti odkod se bode priplazili kak »zlko vecs s tinto v roki. Zato so morali na vsako stran postaviti eno svetlik, tako da ne more nihče neospašen mimo. Kakšne ukaze so dobili čuvaji, se prav lahko razvidi iz naslednjega dogodka. — Minolo nedelje zvezcer je šla večja družba po Rakah v mesto. Ko je prišla do poslopa z nemškim napisom in je videla, da je razstavljen kot kak altarček, je nekdo iz družbe nalašč, hoteč provocirati, da bi se prikazal kak čuvaj, vrgele nekoliko peska na pločevinasto streho, ki se nahaja pod napisom. Inglej, kakor bi trenil, je prial tel iz okna čez eno kilo težak kamen, med družbo in svignil ravno tik glave gletnega dečka na tla. Razburjenost ki se je vsled tega divjaškega čina polastila cele družbe, je umljiva. Vse je letelo k vhodu poslopa in hotelo vedeti, kdo je vrgel kamen. Toda še le na intervencijo g. nadoskrbnika Pencia, ki je moral priti na lice mesta, da je prikazal čuvaj ter priznal, da je vsled tega vrgel kamen, ker je mislil, da je nekdo vrgel v napis glažel tinte. Mimogrede bodi omenjeno da je ta čuvaj star veterane, s tem je povedano vse. Zadeva se je ovadila sodiščen. Prav malo je manjkoalo, pa bi bila reneferska oholost in slvenska nezavodnost zahtevala mladčev. Vprašamo, kako dolgo se bemo še pustili izzivati ol takih ludih, ki so tukaj radi nas, ki bi moral spoštovati naš narodni čut?

* * *

Nadoskrbnik Penco bi bil vso zadevo s kamnom rad potlačil. Mož ima slabo vest. Zato je takoj drugi dan po žalostnem dogodku pisal enemu udeležencev, naj pride k njemu, da se boste stvar pojasnila na licu mesta. Pa ni bilo kruha iz te moke Zadevo ima že sodnija v rokah in je razprava že razpisana na torsk, dne 6. t. m. ob 3. uri popoldne. Penco bo bude obsojen, če že ne osebno, pa indirektno po svojem čuvaju, čeprav se je že ves teden potikal po sodnji. Fiat iustitia!

* * *

Nadoskrbnik Penco bi bil vso zadevo s kamnom rad potlačil. Mož ima slabo vest. Zato je takoj drugi dan po žalostnem dogodku pisal enemu udeležencev, naj pride k njemu, da se boste stvar pojasnila na licu mesta. Pa ni bilo kruha iz te moke Zadevo ima že sodnija v rokah in je razprava že razpisana na torsk, dne 6. t. m. ob 3. uri popoldne. Penco bo bude obsojen, če že ne osebno, pa indirektno po svojem čuvaju, čeprav se je že ves teden potikal po sodnji. Fiat iustitia!

* * *

Počasni Helmich, ki ima toliko masla na glavi kot malokdo, je kot zvest prijatelj Pencov, šel ko je v penedeljek h. g. nadsvetnika in mu — hoteč s tem oprati Penc — zatožil udeležence pri dogodku s kamnom. Škoda le, da se dotičniki znenijo ravno toliko za mnenje g. nadsvetnika — kakor za mnenje Helmicha samega. G. počasni naj raje skrbi, da bodo pošta med uradnimi urami odpriane pa, da se že ob polu 12. dopolne ne more oddati nujnega brzjavca, ker se g. počasni zlubi zapreti vratu na pošto.

* * *

»Slovenec« je v klasični slovenski prinesel med idrijskim vestnico, da so idrijski demonstranti nameravali napasti tudi neko neljubo osebo. Vemo dobro, koga je dopisnik imel v mislih; vemo tudi, da je dotičnik zasluzil že marsikako klofuto; vendar smo prepričani, da ga ni človeka v Idriji, ki bi hotel tega zdražbarja in hujščaka napraviti za žrtev — poklica!

* * *

Razmere v žgalnici. Od pamтивnika je bilo v navadi, da se je žgalniskim delavcem smelo donašati zajtrek v žgalnico. Dne 25. pr. m pa je naenkrat prišla prepoved, da se odsej ne sme več donašati nikakih jedil. Težko je razumeti, kako je priša uprava do te krivčne prepovedi. Treba se je namreč postaviti v položaj žgalniškega ruderja ali paznika, če se hoče prav spoznati krivčnost te odredbe. Ruder mora vstati zjutraj ob 3. uri, — kdo mu bude tako zgodaj skuhal zajtrek? Opravljati mora potem zelo naporno delo v zdravju škodljivem smaru. Koliko je ruderjev, ki radi bolnega želodca zvečer ne smejo ničesar jesti, in taj naj bodo težki skoro ves dan pri takem težkem delu? Pa tudi zdrav človek ne more trajno obstati brez zajtrega, četudi nič ne de'a; koliko manj še žgalniški delavec, ko je celo rudniška uprava določila, da se morajo delavci v žgalnici menjavati vsak mesec, ker je tam tako naporna služba. Zakaj se je neki prepovedalo donašati zajtrek? Ali se gospoda bojkakšne nesreče ali tatvine? Ali ta nevarnost dosedaj ni obstojala? Bes žalostno, da se v jubilejnem letu ubogemu delavcu niti zajtreka ne

* * *

počasni izpostavlja.

* * *

Pravljivo delavci v žgalnici menjavati vsak mesec, ker je tam tako naporna služba. Zakaj se je neki prepovedalo donašati zajtrek? Ali se gospoda bojkakšne nesreče ali tatvine? Ali ta nevarnost dosedaj ni obstojala? Bes žalostno, da se v jubilejnem letu ubogemu delavcu niti zajtreka ne

počasni izpostavlja.

Dopisi.

Iz Divače. V št. 226. »Slovenskega Naroda« se je pisalo med drugim tudi o kolodvorskih napisih in se je opozarjalo slovenske državne in deželne poslavne, naj poskrbe odstranjenje nemških napisov na postaji. Menim pa, da imamo ista sredstva v dosegu tega, kakor v Sežani. Sicer tam niso izdala dosti, a Južna železnica sedaj ve, da je Sežana na Slovenskem. Nadalje se piše o divaški kolodvorski restavraciji. Ta je v rednicu pravo nemško gnezdo. Poglejmo si restavratra; ime mu je Pečnik, a vzlje temu ne dobiš je z lepo od njega slovenske besede; morda enkrat v letu in to na njegov rojstni dan, kadar se spomni, kje da je rojen, se spozabi, da spregovori nekaj besed v pravem slovenskem pomenu. Sicer je miren — kadar mora miren biti. V tej restavraciji sta dva fantalina, mislim, da se ne motim, ako trdim, da imata še takozvane hitrostne hlače, uganjata pa že stvari, da bi jih moral gospodar odpustiti iz službe. Na dan 20. septembra je eden teh pobičev s frankfurterico po restavraciji in po kolodvoru proviral. Ko ga je eden uslužbenec opozoril, da mora takoj spraviti trak, ker je ljudstvo razburjeno; je spravil fantič hitro trak, in saj še ure ni imel na traku. Nekaj dni pozneje sta obdelavala ta dva pobalina tukajšnjega železniškega mizarja, da slovenski narod sploh ni nič vreden in da vsi živimo od Nemcev, ker smo sami reveži, in nimamo drugega kot samo skale in kamenje. Ko jima je omenjeni mizar nekoli krepkih povedal, sta hotela dalje zabavljati, in se imata le treznosti mizarjevi zahvaliti, da se ni spozabil. Torej ker gospodar ne vidi stvari ali jih noče videti, ki se godijo po njegovih lokalih, izvajajmo iz tega posledice. Slovenski potnik, kadar obišče našo Divačo, pa ne misli, da si med kakšnimi »knödelfresseri«, akoravno so še v vasi raznoteri napis. »Restaurant«. Imamo dosti dobrih domaćih gostiljen, kjer so napisi slovenski. Vi, železničarji, kateri veliko in najraje nemško govorite, nehaite in prepričajte tudi gospoda »Palenika«, da je naš Nace prišel v Ameriko, akoravno ni znal nemško.

Opazovalec

Deželni zbori.

Gradec, 2. oktobra. Deželni zbor je razpravljal danes o novem ribarskem zakonu. Proti načrtu so se oglašali razni govorniki ter zahtevali, naj se zakon vrne odsek. Poslane dr. Jurčela je protestiral proti temu, da bi se zakonski načrti, o katerih se je v odsekih temeljito razpravljalo, v zbornici zopet umaknili. Govornik je konštatiral, da noben današnjih govornikov, ki so proti zakonskemu načrtu, se ni oglasil v odsek. Govornik je izjavil, da bo s tovariši sicer glasoval za to, da se zakon vrne deželnemu odboru, toda s pripombo, naj se v bodoče postopek pri razpravah v odsekih temeljite in previdnejše.

Gorica, 2. oktobra. V današnji seji so italijanski liberalci in slovenski klericalci nadaljevali obstrukcijo, in sicer so slovenski klericalci vložili 5 (več dela ne zmora ta učena družba), italijanski liberalci pa 75 nujnih predlogov. Slovenski načrtniki so protestirali proti nagajivosti pod zaščito dežel. glavarja ter sta poslanca dr. Gregorin in Gabršček povedala Pajerju par britvih v obraz, za kar ju je deželni glavar poklical k redu. Med dolgočasnim čitanjem je postal popoldne zbornica neslepčena, vsled česar je deželni glavar sejo zaključil. Prihodnja seja se naznani pismeno.

Praga, 2. oktobra. Današnja seja je trajala dve uri ter so se samo čitali nemški obstrukcijski predlogi. Knez Juri Lobkowitz je v imenu veleposilstvenikov izjavil, da je deželni maršal dosedaj natančno izpolnil poslovnik. Knez je izjavil: »Iskreno želimo, naj bi deželni zbor deloval. (Klici pri Čehih: »Nemški volilci tudi to že!«) Odločno želimo, da se o spremembah deželnozbornskega volilnega reda in o razširjenju volilne pravice temeljito razpravljajo. — Izjavili so Čehi in konservativni veleposilstveniki viharno pritrjevali.

Minister Gessmann o parlamentarnem položaju.

Dunaj, 2. oktobra. Minister dr. Gessmann je govoril na shodu volilcev v Oberhollabrunnu. Minister je priznal, da je pogled v bodočnost obopen. Prav lahko se zgodi, da bo

delovanje parlamenta onemogočeno, ako bodo še trajale narodne zmede na Češkem. Vendar pa bi nastale v državi nedogledne posledice, ako bi se skušalo brez parlamenta trajno ali le začasno vladati.

O aneksiji Bosne in Hercegovine.

Sarajevo, 2. oktobra. Sarajevo podžupan dr. Mandić je rekel nekemu dunajskemu dopisniku, da je sedanje politično gibanje vsled hipnih dogodkov v Carigradu prodrol globoko v vse sloje prebivalstva ter je situacija vsled tega zelo resna. Katolican in enako misleči elementi zahtevajo brezpogojno ustavo, vendar se mora napraviti med ustavo in odločitvijo o državnopravnem razmerju junktum. Zahtevajo deželni zbor z vsemi njegovimi kompetencami. Politični in narodni ideal Hrvatov je, da se priklopite Bosni in Hercegovini avstro-ogrski monarhiji ter se obenem te dve deželi spojite s Hrvatom, a poprej se mora skleniti časten dogovor med Ogrsko in Hrvatom. Ako se državopravno vprašanje ne reši kmalu, bližajo se Bosni in Hercegovini zelo resni časi. Okrajne zastope, kakršne ima Burian v mislih, so dogodili na Turškem prehiteli, ter bi sedaj ne bili več primerni.

Budimpešta, 2. oktobra. Danes opoldne je bila v ministrskem predsedstvu skupna ministrska konferenca, ki so se udeležili baron Ahrenthal, baron Burian, dr. Wekerle, Andrassy, Kosuth, baron Beck, dr. Klein in vitez Korytowski. Ministrski svet se je bavil v prvi vrsti z Bosnou in Hrvatijo za državnega poslance! — zopet vzvalovile njeni pragermanski kri. Nedavno so gojenke vseh razredov njene šole z ogromno večino same izjavile, da žele obiskati krasno razstavo »Otrok« v »Narodnem domu«; ali ona je vkljub temu strogo odredila, da njeni šoli ne smejo prestopiti praga »Narodnega doma«, češ, da je ta razstava brez pomembna slovenska prireditve in da zlasti po zadnjih ljubljanskih dogodkih nikakor ni dostopno za nemško mladino, da obiše tako slovensko prireditve. Komentariev k takemu postopanju ni treba! Upam, da bomo v kratkem lahko ostreje govorili o panemški gospodini Illenschisch, ki se sramuje svojega slovenskega pokolenja in tedaj objavljamo vse, kar smo kdaj zamolčali. Značilno je pač, da mora čuvati nad dobrostjo in taktnostjo mladine učiteljev-viditeljev, ki sama nima pravih pojmov o teh lepih čedadnostih.

Tvrđka Ant. Krisper je izdala nov cirkular na slovenske trgovce. V prvem cirkularju, o katerem smo že opetovali govorili, je tvrdka Ant. Krisper trdila, da so cene sladkorju padle in je na podlagi te lažnive trditve ponudila sladkor pod lastno ceno, kar je tako umazan konkurenčni manever, da ga spodbuja tvrdka nik

Ptjuj pa so razburjeni in govorje, da se z Nemci ne postopa tako kakor s Slovani!!

Mestni občinski svet ima v tork, dne 6. oktobra ob šestih pooldne v mestni dvorani redno sejo s teme dnevnim redom: Naznana predsedstva. Personalnega in pravnega odseka poročila: o volitvah kuratorija višje dekliske šole za ostalo upravno dobo treh let; o volitvah kuratorija dekliskega liceja; o peticiji na c. kr. železniško ministrstvo radi zvišanja vožnih cen na ces. kr. priv. južni železnici; o dopisu županovem glede premembre § 40. občinskega reda, tičoča se porazdelitve doklad k direktinim davkom. Stavbega odseka poročila: o dopisu c. kr. deželne vlade glede spremembe regulačnega načrta v okolici stavbišča za c. kr. obrtno šolo na Prulah; o prizivu tvrdke »brata Deghenghi, Malusa in drug« proti naročilu mestnega magistrata glede odprave nekaterih nedostatkov pri kolizejskem poslopu; o prošnji Josipa Oražma za razdelitev parcele štev. 66/24 kat. obč. Karlovsko predmestje na pet stavbišč; o prošnji Frana Kavčiča in Alojzija Lavrenčiča za spremembo parcelacije parcel št. 23/7 in štev. 23/11 kat. občine Karlovsko predmestje; o prizivu Ferd. Staudacherja in Ferdinandu Schmittu ml. proti stavbemu dovoljenju za zgradbo nove Filip Zupančičeve vile ob nunskeh ulicah. Solskega odseka poročilo o računih o porabi izrednega prispevka za nabavo fizikalnih aparativ na mestni dekliski osemrazredni. Draginjskega odseka poročilo o resoluciji »zvezje kovinarjev« tičoči se podraženja živil. — Na dnevnem redu tajne seje so tele točke: Naznana predsedstva. Mestnega magistrata poročili: o prošnjah za meščansko podporo; o neki prošnji za sprejem v meščansko zvezo. Solskega odseka poročilo o prošnjah za podelitev ustanove za obiskovanje kake državne obrtne šole. Obrtnega odseka poročila: o prošnji Antona de Schiava za podelitev gostilniške koncesije; o prošnji Mihe Weisa za prenos gostilniške koncesije; o prošnji Josipine Karlinjeve za prenos skuhrske koncesije; o prošnji Josipa Černiča za podelitev koncesije za pivotoč; o prošnji Ane Stadlerjeve za prenos zavoda za posredovanje služb; o prošnji Frana Šebra za podelitev koncesije za pogrebni zavod.

Silne važno. Kdor kaj ve o vojaških kroglih, ki so usodno noč obtičale v zidu gostilne pri Kolvrotarju, in katere so neznani odstranili, se nujno pozivlje, da te važne priče vojaškega postopanja nemudoma naznani mesecu magistratu, ali pa vsaj pove, kdo bi kaj vedel o tej zadevi. Za razvoj preškave je to načrnost neprecenljive važnosti.

Nemško društvo za Spodnje Avstrijsko je slovensko sklenilo, da ne bo več poločeskega piva. Ta sklep je dalo očitno plakatirati. Kaj bi se v Ljubljani zgodilo, ko bi se na zidovih prikazali taki plakati?

Poslanec Steiner je bil te dni v Ljubljani. Tičal je prej kot ne samo v kazini, kjer se je ta krščansko-socialni »biedermann« nasrkal lažnivih in pretiranih poročil. Sedaj je nekje na Dunaju poročal, ter se grozno razkoracil nad razglednicami, na katerih se vidita ubita, ležeča na mrtvaškem odru. Postenjak tuli po policiji in državnem pravdništvu, ker se mu v Ljubljani še pre malo zaplenja. O tem, kako lajtenant Mayer mirne ljudi po ljubljanskih ulicah klofuta, pa molči kakor skala. Čast taki nemški objektivnosti!

»Arbeiter-Zeitung«, glasilo nemške socialne stranke se glede Ljubljane jako ostudno obnaša. Prav po židovsku! Sedaj ko lajtenant Mayer tepe ljudi po ljubljanskih ulicah, ne črhne o tem niti besedice, da si je to točka, katero mora vsakdo obsojati. O dr. Tavčarju je »Arbeiter-Zeitung« lagala, da je bil svoj čas prijatelj »der Alldutschen« in da je bil sedaj »der Haupthetzer gegen die Deutschen Laibachs«. Ko ji je dr. Tavčar pisal, da niti besedice proti ljubljanskim Nemcem ni spregovoril, in da je govoril le proti streljanju vojaštva, je »Arbeiter-Zeitung« pismo molče vrgla v koš. Dr. Tavčar se ni skliceval na § 19., temveč je prepričal objavljenje svojih pojasnil četu dostojnosti slavne redakcije »Arbeiter-Zeitung«. Zmotil se je, prezri je, da je ta svojatokrog v govoru stojeciga lista do kosti nedostojna!

Kantinerja v mestni vojašnici pespolka št. 27, gospoda Antonia Goršeta, napada »Grazer Tagblatt« menda zato, ker je — Slovence. Dolži ga, da zabavljajo na oficirje in vojake 27. pespolka. Kdor pozna gospoda Goršeta, ta ve, da je to izmišljeno od konca do kraja.

V pomirjenje! Slovenski listi že ne smejo več poročati o dogodkih v Ljubljani, še manj pa jih smej kritizirati, ker so sicer takoj zaplenjeni. Čitajoče občinstvo naj s tem računa. Ali resnica, ki se jo hoče za-

treti, vse eno pride vsa na dan! Pripravlja se b-ura, v kateri bo vse, čisto vse povedano in ta brošura izide ne samo v slovenskem, temveč tudi v francoskem in angleškem jeziku ter se razpošlje tako, da bodo o stvari popolnoma poučeni prav resni krogi daleč na okrog — nemškega javnega imenja.

Gostilničarski in kavarnarska zadružna se je vsled neznašnega položaja in neizmerne škode, ki se povzroča gostilničarjem s tem, da se morajo gostilne in kavarne zapirati že ob 11., pritožila na ministrstvo notranjih del s tole brzjavko. Ces. kr. ministrstvo notranjih del Dunaj. Podpisana zadružna je po deputaciji dne 21. septembra posredovala pri g. deželnemu predsedniku, naj bi se uvedla zoper normalna policijska ura. Vkljub temu, da vlada v mestu povsodi mir in red, se vendar prošnji ni ugordilo. Obrtne-gostilničarji in kavarnarji so, ne da bi kaj zakrivali, blizu gmotnega propada. Za čim najhitrejšo odpomoč in uvedbo v Ljubljani navadne normalne policijske ure prosi nujno zadružna gostilničarjev in kavarnarjev.

Glas iz tabora socijalnih demokratov. Piše se nam: Dogodki 20. septembra so tudi med pristaši socijalnodemokratične stranke vzbudile vihar. Saj veste, kako se v naši stranki propagira sicer ne več narodno izdajstvo, kakor svoje dni, ali vsaj narodna zlačnost in brezbržnost. »Razredni bojkot je tisti »šlagter«, ki ga čujemo neprstano in da se delavstvo ne bi preveč zanimalo za narodne stvari, se vodi prava gorna zoper narodnostne stranke, naj zastopajo v socijalnem in političnem oziru katero stališče koli. Dne 20. septembra in pozneje se je pokazalo, da glasu narave, glasu sreca ni mogoče zatreći niti v socijalno demokratičnem sreču. Vse, kar smo čuli in čitali toliko let, je bilo v trenotku pozabljeno in zmagala je zavest, da teče v naših žilah slovenska kri, da smo Sloveni in da imamo kot taki tudi narodne dolžnosti. Ta misel je zmagala med nami. Ogromna večina slovenskih socijalnih demokratov stoji na stališču, da se moramo skupno z drugimi Slovani bojevati za slovenske pravice. Ne bomo se odpovedali svojim strankarskim težnjam in socijalnim ter političnim zahtevam. Bojevali se bomo zanje slej kakor prej. A tudi svoje narodne dolžnosti hočemo izpolnjevati dosledno in nevstranno. Biti hočemo socijalni demokratje, a biti hočemo slovenski in socijalni demokratje. Svoj čas je Bebel rekel, da pojde zadnji socijalni demokrat v boj, če bo v nevarnosti nemška domovina. Danes je v nevarnosti slovenska domovina, ona nas klije v slovenski socijalni demokratje bomo pokazali, da smo dobrì sinovi svoje domovine.

Ne boste nestrnji. Zoper nam je pošta prinesla več pikrih pritožb, da tega in onega dopisa nismo priobčili. Kar se tiče dopisov o Nemcih in namurjih, budi povedano, da smo jih odložili, ker bi nas gotovo zappleli. Ze tako nam zasežejo vsako malenkost. Kai se tiče proti klerikalnih dopisov smo pa že včeraj povedali, da zdaj ni čas za stvari, ki nimajo posebnega, občnega pomena. Če bi se kač takega zgodilo, je ob sebi umetno, da lomo izpolnili svojo časnikarsko dolžnost.

Mestni očetje celovski so sklenili prepovedati, oziroma otežkočiti slovenskim mesarjem prodajo mesa in špeha na zelovškem trgu. Posledica tega bo, da bo celovško prebivalstvo imelo slab šep za drag denar. Celovčanke so se kar trgate za kranjski šep, ker je dober in poceni. Modri mestni očetje so pri svojem sklepnu tudi pozabilni, da hodijo tudi Nemci iz Koroške v kupičkih zadavah na Kranjskem. Po raznih trgih in vseh na Gorenjskem je ob sejnih vse polno nemških kramarjev in obrtnikov iz Koroške. Če bi se narodna zavest tam začela, kjer se navadno že menjata, bi nikdar ne prišlo tako daleč, da so slovenski obrtniki prisiljeni opustiti svoje pohode na semnje, ker se vse trga le za slabje in dražje nemške izdelke, ubogi slovenski obrtnik pa mora biti vesel, če s skupičkom pokrije svoje potne stroške. Zavedni Slovenci po gorenjskih trgih in vseh, držite se na rodnih dolžnosti. S tem pokažete, da res umevate zahteve časa, obenem pa daste tudi celovškim mestnim očetom najlepši odgovor.

Zoper Mayer. Vsa posredovanja župana in deželnega predsednika so ostala brezuspešna. Poročnik Mayer še vedno hodi svedobno po mestu, dasi je ljudstvo skrajno razburjeno. Snoči je sedel pri nezagrnjenem oknu kazinske kavarne omenjeni Mayer in gledal skozi okno. Kmalu je bilo v Šelenburgovih ulicah vse živo ljudi. Policija in orožništvo sta jih opetovalo razgnala. Toda to ni nemčigalo, ker se je množica takoj zopet natrala. Ker je položaj postal vedno bolj kritičen, se je končno vendarle ukrenilo, da se je

poročnik odstranil od okna ter se napotil v vojašnico. Eskortirale so ga tri orožniške patrule in redarji. Eskorti je sledila stoglavna množica, ki pa se je ves čas zadržala docela mirno. — Tu poročajo današnji dunajski in »raski listi, med njimi »Tagespost« in »Grazer Tagblatt«.

Vojška oblast je izdala, kateri poročajo remški listi, povelje, da je častnikom ljubljanske posadke prepovedano občevanje z osebami, ki so direktno ali indirektno igrali vodilno vlogo in demonstracijah. Tačko je vojaško poveljstvo prepovedalo častnikom in moštvu obisk restavracije pri »Roži« laje radi tega, ker so se govorje, ki zahajajo v to goštinilu, udeležovali demonstracij. Tudi obisk gostilne pri »Pepetuk« v Kolodvorskem utrjuje vojaštu prevedan. Naselje je vojaško poveljstvo ukazalo, da se mu morajo vslučaji, v katerih bi gostilničarji ali obrtniki odločili postrežbo vojaškim osebam. takoj naznaniti, da se takoj uvede proti imejitelju dotičnih obrtnikov koncesij kazensko postopanje v smislu § 482. k. z. V vojašnicah se je prečitalo častnikom resvno povelje, glede rabe orozja in se obenem naredilo častnikom, naj dадo nabrusiti sablje. Končno poročajo nemški listi, da je vojaška oblast pozvala na odgovor dva slovenska častnika, ker sta bila na južnem kolodvoru v družbi, ki je pela himno »Hej Slovani«. Slovenska častnika je naznanih nujno tovarisi.

V znamenju sporazumljenja, V zadnjih dneh, to je od 20. septembra, torej od noči slovenskih mučenikov, se je marsikaj premenilo ne le v Ljubljani nego po vsi slovenski domovini. Kri ni voda. Kri, ki je tekla, je mahoma zadušila mnogo starejših nasprotij, približala ljudi, ki so bili starci sovražniki, zedinila ljudi, ki so hodili dolga leta po svojih potih. Ta kri, ki je bila prelita 20. septembra, je vzbudila v vseh krogih in v vseh slojih čut narodne zavesti in čut narodne dolžnosti in po vsi slovenski domovini je zaoril en klic, ena želja je vzplamela v vseh srceh: Združimo svoje moči na skupno delo in skupnih narodnih stvareh; bodimo drug proti drugemu tolerantni in prizanesljivi, saj zaradi tega ni treba zatajiti svojih načel in ni treba opustiti pozitivnega dela za njih uresničenje, strnimo svoje vrste, ker sovražnik je velik in močan in ima v rokah mogočna sredstva. V teh dneh, od 20. septembra se je pokazalo v mnogih ozirih, da je mogoče skupno delo vzliz vsem nasprotjem v načelih. Kako je vplival 20. september, se je videlo že pri pogrebu na rodnih žrtev. Kdor je videl ta pogreb, temu ostane neizbrisno v spominu dejstvo, kako so hodili v isti vrsti liberalci in klerikalci in socijalni demokratje. Pozabljenja so bila politična nasprotja, potisnila jih je v ozadje zavest, da smo vsi Slovenci, pozabljeni so bile osebne sovražnosti, pozabljeni je bilo vse, kar nas loči, spominjali smo se samo tega, kar nas veže. Kar je bilo mogoče v teh dneh, se da doseči tudi za prihodnost, se mora doseči že zaradi tega, ker so Nemci začeli proti nam vsem najljutješji boj, v katerem zamoremo zmagati samo z združenimi močmi.

Slovenski gledališče. Snači se je predstavljala na našem odru angleška burka »Nio b a«. Igra dela izpočetka na človeka vtisk prisiljenosti in deloma tudi pretiranosti. Tačko se spomni vsega, kar je kdaj slišal in čital o posebnostih angleških gledališčnih iger, o angleški groteski in angleškem spleenu in kar je s tem v zvezi. Toda v tretjem dejanju se reši vozel, in pokaže se, da je delo duhovito zasnovano, da je globokoumnno in res komično. Pisatelja Harry in Paulton sta vpletla v burko mnogo komičnih zapletljajev, ter odseva iz dela mnogo prikrite in očite, ljubezne pa tudi pikre satire na današnje moderne razmere in razvede. Igra se v vsakem oziru jako ugodno razlikuje od običajnih nemških veselih iger, dunajskih in berolinskih. Nove situacije, novi značaji, novi zapletljaj — to dviga »Niobenad tuce druge iger. Tu je res humor in tu je tudi mnogo duha. Igralo se je vobče gladko in tudi nismo pogrešali tiste živahnosti, ki brez nje nobena šaloigra nima uspeha. Naslovno vlogo je igrala ga Boršnikova. Vloga »Niobe« je sama na sebi težavna in zahteva rutinirane predstavljalke, toda ga Boršnikova je povsem pogodila bajeslovni značaj svoje vloge. Z mirnim dostojanstvom je recitirala verze in tudi sicer s preimljeno igro burki pripomogla do uspeha. Gospod Dragutinovič je vlogu upravitelja Dunna izvedel šaloigri primerno ter vzbujal med gledalci mnogo smeha s svojo žalostno-smešno igro. Ge. Ronovska, Dragutinovičeva, gdč. Thalerjeva ter gg. Nučič, Toplak in Danilo i. dr. so imeli manjše vloge, ki so jih pa vse rešili prav povoljno. Mnogobrojno zbrano občinstvo je z burnim ploskanjem pokazalo, kako zelo je bilo zadovoljno s predstavo.

Za suplenta v Novem mestu je imenovan dr. Josip Rožman.

opere je kratko sledenja: Na Japonskem, v cesarstvu gejš, se zakon med možem in ženo lahko sklepa in še lažje loči. Mladi američanski poročnik Pinkerton se zaljubi v lepo Japanko Cho-cho-san ter se vpriča američanskemu konzulu in njenih pripristih sorodnikov z njim civilno poroči pred cesarskim komisarjem. Vsa poročna slavnost je Pinkertona le komedija, kajti doma, v Ameriki ima nevesto, s katero pa se misli resnično oženiti. Cho-cho-san, ki jo zovejo Butterfly, to je metuljček, naj mu bo le par mesecev v zabavo in naslado. Ko bo zapustil Nagasaki, hoče Butterfly pozabiti ter postati dober soprog svoje Katinke. Toda naivna Butterfly ljubi Pinkertona resnično, z vso dušo, z vsemi svojimi čustvji in čutili. Konzul Sharpless opozarja Pinkertona na deklincino popolno zupanje ter ga svari: »Ona vam veruje!« — lahkomislni poročnik pa se svarilo ne meni. Tako preživi z dobro Butterfly nekaj krasnih mesecev v zračni, leseni in stekleni hisi ob morju tik Luke Nagasaki. Ko ima njegova bojna ladja oditi, se poslovni odvetnik občinstva iznova svoja gnezda. Pinkerton pa se odpelje domov k nevesti, se ondi z njim poroči in pozabi docela na Butterfly... Nesrečna zaročenka pa med tem porodi zaleda dečka, čaka, kdaj začno taščice pesti gnezda, in čaka, čaka... Trikrat so na Japonskem taščice že spletile nova gnezda, a Pinkerton še ni in ni. Toda vera zveste Butterfly ne kloni, ona veruje, ona je trdn prepričana, da se njen »mož« vrne. Torej Butterfly čaka, čaka, zre na morje, ali se ne bliža američanska ladja, trpi bedo, značajno zavrača nove ponudbe zaljubljencev, od kloni celo snubitev kneza Yamedorija, prodaja svoje zadnje imetje, da more preživeti sebe in otroka ter čaka zvesto, polna vere v značajnost nad vse ljubljenega Pinkertona... In res: top zagrimi v luki, američanska ladja plove spodaj v luku, in na njej se vrača njén Pinkerton! Butterfly blazni od sreče ter okrasi svojo kočijo s evzetjem in zelenjem ter pričakuje zmagovalna svojega »moža«. Pričakuje ga vso noč, a njega ni... Drugo jutro pa pride k njej malo Američanka in z njem konzul Sharpless, ki ji povesta, da je njen »mož« v Ameriki resnično oženjen. Prišel je v Nagasaki s svojo ženo le po rokama. Pinkerton, ki je prihodil v Nagasaki s svojo ženo le po rokama, je zavest, da se potem usmrtil. Pinkerton, ki je prihodil po svojega otroka, jo najde že mrtvo, ležečo poleg igrajocega se sinčka... Naslovno vlogo poje gospa Lili Norberg a garto v Pinkerton g. A. Fiala, ki je pel to vlogo že v Pragi, konzula pa Bogdan pl. Vulakovici.

Slovenski gledališče. Snači se je predstavljala na našem odru angleška burka »Nio b a«. Igra dela izpočetka na človeka vtisk prisiljenosti in deloma tudi pretiranosti. Tačko se spomni vsega, kar je kdaj slišal in čital o posebnostih angleških gledališčnih iger, o angleški groteski in angleškem spleenu in kar je s tem v zvezi. Toda v tretjem dejanju se reši vozel, in pokaže se, da je delo duhovito zasnovano, da je globokoumnno in res komično. Pisatelja Harry in Paulton sta vpletla v burko mnogo komičnih zapletljajev, ter odseva iz dela mnogo prikrite in očite, ljubezne pa tudi pikre satire na današnje moderne razmere in razvede. Igra se v vsakem oziru jako ugodno razlikuje od običajnih nemških veselih iger, dunajskih in berolinskih. Nove situacije, novi značaji, novi zapletljaj — to dviga »Niobenad tuce druge iger. Tu je res humor in tu je tudi mnogo duha. Igralo se je vobče gladko in tudi nismo pogrešali tiste živahnosti, ki brez nje nobena šaloigra nima uspeha. Naslovno vlogo je igrala ga Boršnikova. Vloga »Niobe« je sama na sebi težavna in zahteva rutinirane predstavljalke, toda ga Boršnikova je povsem pogodila bajeslovni značaj svoje vloge. Z mirnim dostojanstvom je recitirala verze in tudi sicer s preimljeno igro burki pripomogla do uspeha. Gospod Dragutinovič je vlogu upravitelja Dunna izvedel šaloigri primerno ter vzbujal med gledalci mnogo smeha s svojo žalostno-smešno igro. Ge. Ronovska, Dragutinovičeva, gdč. Thalerjeva ter gg. Nučič, Toplak in Danilo i. dr. so imeli manjše vloge, ki so jih pa vse reš

verodostojnega vira, da smo ravno mi Slovenci najpohlevnejši. Le malo je število slovenskih dopisov itd. Po-sebno žalostno je na Kranjskem, najboljše na Goriškem. Le če dopisujemo slovensko, zamoremo zahtevati slovenske uradnike! Zato reje naj bo vsak dopis, vsako povabilo, vsak pečat edino le slovenski!

Odvetniška zbornica kranjska odpošle, kakor je danes sklenil njen odbor, na pravosodno ministrstvo poročilo in pritožbo o sedanjem postopanju državnega pravništva in deželnega kazenskega sodišča v Ljubljani.

Z Vrhnike se nam piše: Ljubljanski dogodki so vplivali tudi na zaspavo Vrhniko v toliko, da se je vzbudilo narodno življenje. Na dan maše zadužnice za narodne žrtve so plapolale z malimi izjemami z vseh hiš žalne zastave. Po vseh gostilnah se že toči domače pivo in tudi trgovci Jelovšek, Šetinc in Grampovan so storili že svojo dolžnost. S posebnim zadovoljstvom pa moramo omenjati "Sokola". Mlado društvo kaže že sedaj mnogo življenske sile. Osnova se je pevski zbor pod vodstvom spretnega nadučitelja g. Stojca; veselični odsek se že sedaj pripravlja za svoj prvi nastop, dočim izobraževalni odsek osnuje v najkrajšem času javno ljudsko knjižnico. Apeliramo na vrhniške rodoljube, da podpirajo nešibčno narodno delo "Sokola" kar najizdatnejše. Vsaka žrtev bo gotovo donašena veliko koristi slov. narodu. Na zdar!

"Compagnia della Maffia." Pred porotnim sodiščem v Trstu se je začela kazenska obravnava, ki bo trajala deset dni. Toženi so zaradi goljufivega kartanja Ettore Ensin, Menotti Mariotti, Umberto Mosea in Anton Sepič. Od leta 1894 do aprila 1908 so različne osebe z goljufivim kartanjem obrali za 63 870 K in za 700 lir. "Igrali" so v različnih javnih lokalih, pa tudi v nekem privatnem stanovanju, kjer so za "zabavo" skrbele različne varietetne pevke. Menda pridejo prav pikantne in celo senzacijne stvari na dan.

V preiskavi je neka priča povedala, da je obtoženec Ensin obljubil pevki Cavalieri 2000 K, če vlovi kakega bogataša, ki bi se ga moglo pri kartanju oskubiti. Goljufivi kartiči so imeli v krogu svojih prijateljev in prijetljice priimek "Compagnia della Maffia" ali pa "Compagnia dei Caratori". Ko je bil obtoženec Mariotti že v zaporu, je došlo ranj pismo v ječo, na katerem pismu so bile znamke nekam sumljivo prilepljene. Izkazalo se je, da je bila pod znankami zapisana grožnja, naj Mariotti ničesar ne izda, sicer zadene njega in njegovo rodotino maščevanje.

Vse kar je prav! Lepo in nad vse veselo je opazovati pojave narodne zavednosti, ki jih je videti sedaj dan na dan. Naravno je tudi, da so zlasti mladi ljudje v svoji gorenosti časih nekoliko krivični. Tako smo izvedeli, da morajo pri nekih nemških firmah službujoči sotrudniki marsikaj prestati od njihovih tovaršev, ki niso v nemški službi. To pač ni pravično.

Slovensko gledališče. Ker nekaterim obiskovalcem slov. predstav vzliz opetovanemu pojasnilo še vedno ni jasno, kako je letos z garderobo v slov. gledališču, naj bo slavnemu občinstvu še nekrat povedano, da je tako za abonentke kakor tudi za odjemalce sedežev vsake predstave garderoba popolnoma prosti in da je z vsako sedeženo vstopnico zdržena tudi brezplačna garderoba, kar je že itak razvidno na vsakem gledališkem listu in je to tudi tiskano na vsaki sedežni vstopnici. Ob enem se naznana, da je za slov. predstave dobiti še sledete lože: V prvem redu na levu pol lože št. 2 v drugem redu pa cele lože št. 3 na levi, in št. 2 3 4 in 5 na desni.

Slovensko gledališče Giacomo Puccini, tovarš Leoncavallia in po svojih uspehih naslednik rojaka Verdi, je kot operni skladatelj našemu občinstvu že znan. Njegovi operi "Bohème" in "Tosca" sta si pridobili takoj mnogo prijateljev tudi v Slovencih. Puccini hodi najmodernejše glasbene poti ter stoji danes v prvi vrsti italijanskih veristov; originalen je vseskozi, k večjemu da posnema rad samega sebe. Njegova glasba je čisto samosvoja: kratke melodije se ponavljajo vsak hip, in izginejo prav tako naglo. Pevci večinoma napolgovore, napol pojó in le v nekaterih prizorih se njih besede razširijo v širše melodične arije, med tem ko slike orkester njihovo občutje povsem samostojno, a tem pestreje. Tako je Puccini predvsem znamenit kolorist in duhovit slikar občutja, ki ga zna z močno sugestivnostjo približiti poslušalcem. Doseden sam sebi je ostal Puccini tudi v svoji najnovejši operi

"M a d a m e Butterly" sestavljeni iz nešteth trepetajočih barvnih tonov, filigranskih melodij in značilnih motivov. Njihovemu dojmu se ni močno odtegniti. Tudi ta originalna

opera je predvsem drama s petjem in glasbo; zato jo skladatelj sam nazivila le "tragedijo Japonke". Toda kakor glasba, tako tudi tragedija ni viharna, zunanje efektna, nego je vse obrnjeno v dušo in sroč, kjer hrumi tem strašniji boj. "M a d a m e Butterly" se poje jutri, v nedeljo prvič ter se v t o r e k, dne 6. t. m. ponavlja. Koncertni orchester "Glasbene Matice" nastopi pri tej priliki prvič kot o p e r n i o r h e s t e r in sicer v prav težki nalogi.

Razstava "Otrok" se zatvorí jutri, v nedeljo zvečer ob 6. Odbor je razstavil včeraj tri jako lepa darila, ki jih dobe izdelovalke treh odlikovanih punčk. Pred vsako, v narodno nošo blečeno punčku stoji nameč nabiralnik "Družba sv. Cirila in Metoda". One punčke, ki bodo imele največ denarja v svojem nabiralniku, bodo odlikovane. Ta denar dobi "Družba sv. Cirila in Metoda". Jutri so že v razstavi na prodaj po znižani ceni punčke, na kar opozarjamо matero, ki nameravajo obdariti svoje hčerke za Miklavža ali za Božič. Tu dobe za male svoje dekllice različna druga najprimernejša, originalna in ne draga darila. Opazjamо pa tudi slavno občinstvo, najporabi ta zadnji dan in naj si še enkrat ogleda to prelep razstavo. Katalogov, ki imajo poleg znamka razstavnih predmetov tudi mnogo poučnega in zabavnega čista, je že nekaj na razpolago. Na prodaj so tudi večinoma vse risbe in slike v Merkurjevi sobi. Cene se zvedo pri blagajni. Tudi Zajčeva kiparska skupina "Spanje kozaka" je na prodaj.

Plesne vaje pevskega društva "Slavec" se prično v nedeljo, dne 11. oktobra, ob 3. uri popoldne v društvenih prostorjih v "Narodnem domu" I. nadstropje levo. Pristop imajo društveni člani, ujih rodbine, ter povabljeni gospice. One gospice, katere žele na novo vstopiti, naj se prijavijo odboru, z natančno označbo svojega naslova. Gospodom se ne pošiljajo vabila in imajo torej sloboden pristop. Plesne vaje so vsako nedeljo in praznik od 3. do 7. po-poldne.

Veselica tabačnega delavstva se vrši jutri v areni "Narodnega doma". Začetek ob 6. zvečer. Svira godba na lok. Vstopnina v predprodaji 60 v., pri blagajni 80 v., dame 60 v. Vstopnice prodaja gospa Šešarkova, tobakarna v Selenburgovih ulicah. Veselica se vrši pod naslovom vinska trgatve.

Vojško veteransko društvo v Domžalah ima od dneva slovenskih mučenikov, nameč od 20. septembra poveljevanje. Čast društva!

"Sokol" v Črnomlju. Vlada je odobrila pravila telovadnega društva "Sokol" v Črnomlju.

Ljudski koncert koncertnega orkestra "Glasbene Matice" se danes zvečer v proslavo imendana cesarjevega ob 8. zvečer ponavlja v "Union". Čisti dobiček je namenjen za ranjene žrtve. Vstopnina 1 K, za rodbine trečlanov po 80 vin. od osebe, za rodbine štirih članov po 60 vin. od osebe.

Politično in izobraževalno društvo za dvorski okraj v Ljubljani vabi svoje člane na vsakomeseci sestanek, ki se bo to pot vršil v go-tinli g. Fr. Oblaka na Tržaški cesti "pri Francelinu" v t o r e k, 6. oktober t. l., ob 8 uri zvečer.

Ustredni banka českých spořiteleň v Praze je dobila skupno z uradniško organizacijo: "Združenje češko-slovanskega uradništva denarnih zavodov v Praži" dovoljenje za osnivanje "Penzijskega zavoda češkoslovanskega denarstva v Praži". Interenti se obrnejo lahko neposredno na zavod ali pa na podružnice "Ustredni banka českých spořiteleň", koje jim podajo drage volje potrebne informacije in formularje za pristop.

Za ustavnovni sklad "Kočevskega Sokola" so nadalje darovali: Gosp. U. pl. Trnkoczy, lekarnar 10 K, g. Ivan Mejač, trgovec 10 kron in g. dr. A. Kapus, odvetnik 5 K, g. Franjo Soúvan na Bledu znesek 20 K. — Slovenci, posuvenjajte jih!

Iz Idrije. Ženski zbor "Delavskega bralnega društva" priredi v soboto, dne 24. oktobra v pivarni pri "Črem orlu" zabaven večer v korist fondu za proslavo društvene 25letnice 1. 1909. Idrijska društva prisimo, naj ta dan blagovolijo opustiti morebitne prireditve.

Zborovanje društva hišnih posestnikov. V petek, dne 25. septembra 1908 je imelo društvo hišnih posestnikov shod v hotelu "Union", kateri je bil mnogobrojno obiskan in kateremu je bil tudi povabljen deželni poslanec ljubljanskega mesta dr. Triller. Predsednik dr. Gregorič je pozdravil prisotne in razložil, da je vprašanje glede deželnih dokladov pri novo zidanih hišah prišlo sedaj v tako neprizeten položaj. Deželni odbor je namreč nekaterim hišnim posestnikom že od-

klonil prošnje, da se z istirjanjem počaka do prihodnjega deželnega zboru, in vsled tega je bilo že nekaj hišnih posestnikov zarubljenih ter jim preti prodaja. Vsled tega vladu med hišnimi posestniki velika rasburjenost, posebno ker niso sami zakrivili tega položaja. Dr. Krisper je potem pojasnil dosedanje korake, ki jih je storilo društvo hišnih posestnikov. Leta 1985 je stavil deželni poslanec Hribar predlog, da se nove hiše za isto dobo, za katero so oproščene državnega davka, oproste tudi deželnih dokladov. Ta predlog ni obveljal, pač pa predlog poslanca dr. Majorona, da se za prvo vsaj za dobo 5 let oproste deželnih dokladov. Ko je potekla ta petletna doba, se tudi od tistih hiš, ki so se zidale po letu 1901, ni popiralo doklad, ker se je obče sodilo, da bodo tudi te oproščene deželnih dokladov. Ker deželni zbor vsled "strukcije" ni zboroval, stavljal je leta 1905 deželni poslanec Hribar zopet predlog, naj se oproste vse novo zidane hiše za toliko časa deželnih dokladov, kakor so oproščene državnega davka. Ta predlog je bil soglasno sprejet, ko je pasiral finančni odsek in je bil referent dr. Tavčar. Kmalu potem pa se je slišalo, da deželni odbor noče izvršiti sklepa deželnega zboru in da hoče pobirati deželne doklade, ker sklep deželnega zboru ni smatrati veljavnim, ker nima oblike deželnega zakona. Društvo hišnih posestnikov se je nato obrnilo na deželni odbor ter je ta izdal odlok, da dolične sklepe deželnega zboru ne smatra za veljavne in da ne more dovoliti oprostitve od deželnih dokladov. Potem so nekateri hišni posestniki na svoje ime, da bi zamogli vložiti pritožbo, zahtevali rešitev te zadeve, dobili so pa odlok od deželnega odbora druge vsebine, v kateri se pravi, da prepusti odločitev prihodnjemu deželnemu zboru, ker se ne smatra pristojnim rešiti to vprašanje. Ta odlok se je torej drugače glasil kakor prvi, akoravno je bil izdan v popolnoma isti zadevi in od enega in istega deželnega odbora. Nekateri hišni posestniki so se potem iz gole previndnosti pritožili na o. kr. upravno sodišče na Dunaju. To pa je pritožbo vrnilo brez meritornične rešitve, češ, da še ni odločilnega sklepa, ker je deželni odbor prepustil zadovo deželnemu zboru. Vkljub odloku, ki ga je izdal deželni odbor, da prepusti celo zadovo deželnemu zboru, je ta dal finančni direkcijski ukaz, da naj doklade iztrirja. Ta ukaz se nekaj časa ni izvršil, poleti pa so se pošljali hišnim posestnikom plačilni nalogi, s katerimi se jim nalažajo ogromni zastanki na teh deželnih dokladah. Hišni posestniki so se obrnili potem na novi deželni odbor, da naj vsaj počaka z iztrirjanjem toliko časa, da zadevo reši deželni zbor. Deželni odbor pa tukaj postopa zelo različno: nekaterim hišnim posestnikom je odklonil vsako odložitev, in ti so se tudi od davarjice zarubili, nekaterim je dal kratke obroke, nekaterim daljše. Vsled tega predlaga dr. Krisper, da naj društvo hišnih posestnikov napravi pritožbo na finančno ravnateljstvo v Ljubljani iztriruje doklade, dele katerih je dokazano, da niso opravljene, kar je razvidno iz odloka deželnega odbora samega, ki je pridržal rešitev prihodnjemu deželnemu zboru. Opomni, da se je v Galiciji že pritepilo da so pri neopravljeneh dokladah finančna ravnateljstva vsled pritožbe odklanjala davčno rubež, in to se moralo tudi v tem slučaju zgoditi, ker je stvar jasna. Tudi naj društvo hišnih posestnikov pismeno ali potom deputacije opozori na te razmere finančnega ministra osebno. Dalje je predlagal dr. Krisper, da se obrne društvo hišnih posestnikov na deželni odbor ter ga naj naprosi, da naj pri tistih hišnih posestnikih, pri katerih se je že izvršila rubež in je torej deželni odbor za svoje doklade eventualno pokrit, počaka z ekskutivno prodajo do prihodnjega deželnega zboru. Vsi ti predlogi so bili soglasno sprejeti. Dr. Triller je omenil, da bode v deželnem zboru vse-kako predlagal, da se najmanj za 5 let oprostijo hišnih posestnikov deželnih dokladov, kakor se je to zgodilo pri onih, ki so zidali do leta 1901. Dr. Krisper omenja, da se je proti sklepu deželnega odbora za iztrirjanje doklad vložila vnoči pritožba na upravno sodišče, ker je sedaj stvar zrela, ker bolj jasno ne more deželni odbor izraziti svojega stališča, kakor da hišne doklade eksekvirja. Opomni, da ni izključeno, da se pri upravnem sodišču zmaga; v tem slučaju bodo vsi hišni posestniki oproščeni deželnih dokladov za 18 oziroma za 25 let, kar se je dosedaj plačalo oziroma iztrirjalo, bode moral deželni odbor vrniti. Opomni namreč, da za doklade sploh ni treba deželnega odbora za iztrirjanje doklad pa tudi cesarskega potrdila, za odpust doklad pa tudi cesarskega potrdila ni treba. Nato se oglaši dr. Piro in se pritožuje čez postopanje deželnega odbora, češ, da ni pravilno, in omenja posebej to, da se s tem oškoduje tudi ljubljansko prebivalstvo sploh, ne samo hišne po-

sestnike. Prvič je gotovo, da se bo v Ljubljani v prihodnjih letih manj zidalo in bode vsled tega Ljubljana trpeča na same na razvoju temežne tudi na svoji prihodnji davčni moči. Dalje je pa tudi gotovo, da bodo hišni posestniki vsled neprizetovanju jih na- loženih doklad morali zvišati strankam najemščino, ker s takimi izdatki dosedaj niso računali, in vsled tega bo trpeča cela vrsta ljubljanskega prebivalstva, ker bo zvišanje moralo biti dvojno, dvakrat toliko kakor znača škoda hišnih posestnikov, ker v isti meri rastejo tudi državni davki in občinske doklade. Trpeči bodo torej vsi sloji, ki imajo stanovanja v novih hišah. Kakor pa je navada, se bo pri teh prilikah tudi v starih hšah na-jemnini obenem zvišala, ker bo naval na stare hiše velik od tistih, ki zapuste nove hiše. Popolnoma napačno je to-rej misli, da bodo s to neopravljeno doklado zadeti samo hišni posestniki, zadeti bodo tudi uradniki in drugi najemniki, katerim bo zvišanje na-jemščine še bolj občutno kot hišnim posestnikom.

"Moj bol!" je rekla gospa Oražnova, ko je šlo za to, ali naj ima ona moža gospo Bitenčeve, ali pa Bitenčeva sama. Ta prepriča, ki se je razrastel v pravi ravn in kavos, da ste bili obe frizeri precej razvedeni in je Oražnova celo dobila prasko, da so bile bolečine po njeni cenzivi vredne 20 K, se je danes nadaljeval pred okrajnim sodiščem, ker je Oražnova tožila Bitenčeve radi lahke poškodbe. Oražnova se je tisti dan zavala z Bitenčem. Hodila sta po gostilni in tudi zvečer sta imela dogovorjen sestanek. To je izvedela Bitenčeva v gostilni, kjer se je Oražnova mudila pravkar z njenim možem. Ko je Bitenčeva prišla iz gostilne v družbi svojega svaka, ji Oražnova pride nasproti. Bitenčeva jo ustavi in pravi: "Torej si ti tista, ki mi hočš vzeti mojega moža!", nakar Oražnova odgovori: "Moj bol!" in skoči Bitenčevi v lase. Ta jo porine od sebe, da ona pada itd. Sodnik je spoznal, da je bila Bitenčeva v opravičeni razburjenosti, ter jo je vsled tega oprostil, Oražnova pa je z njenimi 20 K vrednimi bolečinami in zdravniškimi stroški v znesku 5 K zavrn na civilno pot. Oražnova je bila zelo huda, ko je zapuščala sodno dvorano, pa se bo menda že potolažila, saj je Bitenčeva povedala pred sodiščem, da jo Bitenc že go-točovo čaka v kaki gostilni, kamor sta zmenjena. Moža seveda sodnik ni mogel prisoditi niti tej niti oni.

Izmisleni vrom na pošti. V Podgorju v Rožu na Koroskem so zapri ekspeditorja ondotnega poštnega urada. Nazuнал je bil poštnemu ravnateljstvu in orožniški postaji, da se je na pošti zgodil vrom in da je bilo ukradenih 500 K. Poizvedbe pa so dognale, da je ekspeditor sam ukradel dotični denar in vrom finigral, na kar so moža zaprli.

Poskušen umor iz ljubosnosti. V Brežicah se je žena ondotnega lectaria, Veronika Hierländer obrožila z revolverjem in je šla "obiskat" imetljico loterije omoženo Hermino Holeo. Ustrelila je nanjo prav iz bližine in ko je napadenka zbežala, je ustrelila nanjo še trikrat in potem skozi okno še dvakrat. Napadenka je težko ranjena. Napadalko so zaprli. Storila je ta atentat iz ljubosnosti.

Samostalna organizacija "Hrvatske stranke" v Dubrovniku se je konstituirala in izvolila za predsednika dr. Pero Čingrijo, za podpredsednika pa dr. Roka Arnežija.

Na postajali Sterntal pri Ptiju se od 1. oktobra naprej zopet ustavlja po dnevni brzovl

jskim vlakom odpeljal v Celovec. Upravno bi bilo občinstvo, kako do vedelo, kdaj se odpeljejo naši denje, se je z vseh strani odhodaka skrbno zakrival, da ne bi se zbrala na kolodvoru večja možica občinstva. Poleg častnikov polka smo videli na kolodvoru vitezorjanega generalmajorja Lang-a, dva stotnika 27. pešpolka. Civilna občinstva na kolodvoru ni bilo.

Oklic.

Zadnje dni se je dogodilo med občinstvom in med častnikimi odnosno moštvi c. in kr. pešpolka 27. več obžalovanja vrednih asprotstev.

Vsled tega se obračam, srečanje, do Vas z nujnim povodom, da vnaprej opustite vsako tako dejanje ali opazko, ki bi utegnila smatrati za omaloževanje, žaljenje ali zaničenje c. in kr. armade ali njenih osameznih pripadnikov.

Sključuj se na Vašo previdost, moram Vas resno svariti red vsakim nepremišljenim korakom in to tembolj, ker se mora in kr. vojaštvo v vseh slučajih rogo ravnati po svojih službenih redpisih. Posledice nepremišljenih dejanj ali opazk pa bi bile navnost nedogledne.

Someščanje, vnovič Vas proum, da ubogate moje svarilo ter mi tako dejansko pripomorete vzpostaviti normalne odnosaje.

V Ljubljani, dne 2. oktobra 1903.

Župan:

Ivan Hribar.

Drobne novice.

Zaljubljeni prestolonaslednik Nemški časopisi raznašajo vest, da je srbski prestolonaslednik nato zanjubil v ženo nekega artijskega stotnika. Prince se za ničesar drugega ne briga, kakor za svojo zanjubljenko. Dama se hoče ločiti od njega moža ter upa postati prestolonaslednikova legitimna žena. Krajan provroča afera velike skrbi ter prestolonaslednika rad spravil iz celrada, proti čemur pa se ta trvratno upira.

Tezen podban. 1. t. m. popolne je v Zagrebu v najživahnejšici vseucišnik Jurica klofutal in njegovo lastno palico pretepel podana pl. Czernkovicha, ki je proučil, da je bil Jurića po nedolžem obsojen na 14 dni zapora. Množica je dijaku med pretepanjem zernkovicha viharno ploskala. Način je Jurića naznanil dogodek telefonično policiji s pristovkom, da čaka aretacijo v kavarni »Korzo«. V avarni mu je, včinjeno prirejalo vaceje, a dame so mu izročale vetrovje. Ko je prišel kraljinski policijski radnik z detektivi ponj, so ga dijajali vzdignili na ramo ter ga nesli v včino, v kateri se je odpeljal v policijski zapor. Jurića je predsednik častnega sodišča in načelnik akademičnega pevskega družava.

Krvavi boj s teroristi. V Domovi na Ruskem je hotelo pet policavatovati voditelja teroristov v njegovi hiši. V hiši jih je sprejelo strelov. Trije policavi so padli, ostala dva pa sta nevarno ravnata.

Potovanje ministrskega predstavnika v Prago. se je odgodilo na nihodni teden.

Duhovniki špiritisti. Na prostojo Vatikanu je rimka policija dve dni duhovnikoma s silo zabranila posavjevanje, ker sta tako strastna špirista, da trdita, da je njun medij neka 30letna dama — vteleseni v duhu.

Bolezen ruske carice. se tako ujša, da so v dvornih krogih že reno v skrbih. Zdravniki ji nujno prizvarjajo, naj se preseli za par mestev v Južno Italijo. Carica je izjala, da zapusti Rusijo le tedaj, ko spremi car z otroci.

Graf Stürgkh predsednik Lloyd-a. Glasilo že zeleniškega ministra poteka, da bo graf Stürgkh že meseca objava imenovan za predsednika Lloyd-a.

Kolera v Berolinu. V glavnem berolinski bolnišnici je umrl neki joc. na znakih kolere. Sum potrdi zavre bakteriologična preiskava.

Prijeten nočni čuvaj. V Ljubljani na Češkem so zaprli nočnega čuvaja Zimmerja, ker je sam prisilil, da je enajstkrat začgal, da je dobil nagrado.

Velikosrbskega agitatorja. prijeli na postaji Prača v Bosni.

Pri njem so baje dobili večjo vsoto ruskega denarja in zelo kompromitirajoče tiskovine.

Rothschild v ječi. Porotniki v Frankfurtu so obozidli bankirja dvornega svetnika Rothschilda zaradi poverbe in sleparskega bankerjata v 13letno ječo.

Za naseljevanje v Sibiriji. Ruska naselitinska komisija naselila prihodnje leto 100.000 rodbin v Sibirijo, za kar je proračunjenih 24 milijonov rublev.

Spopad med civilisti in vojsko patruljo. je bil due 30. m. m. v Zadru. Vojaki so streljali ter ubili dve osebi.

Razne stvari.

* Pastorjev otrok. »Glas Naroda« poroča iz St. Louis, Mo.: John Hutcherson je kaj pobožen pastor takozvane cerkvne občine »Union Mission«. Ko je pred kratkim z vso vno pridigoval svojim zbranim ovčicam, je prišla v cerkev mlada deklica in položila pred njega otroka s klicem: »Vzemi ga, ker je tvoj!« Ljudje so pričeli čudno gledati, toda pastor si je kmalu pomagal iz zadreg. Zakljal je proti ljudem: »Da, res je, moj je otrok, ker me je čarovnica zapeljala s svojo lepoto. Toda spreobrnil sem se od tedaj, torej proč s sadom greha!« In propovedoval je nadalje s pričnico, kakor bi se nicesar ne zgodilo. Kakor se je pozneje izvedelo, se imenuje otrokova mati Cora Thompson, ki je stara še 17 let; videli so jo večkrat v družbi pastorjevi, ki jo je pa pozneje zavrgel. Za otroka se je zavzela družba za varstvo otrok. Omenjeni pastor je obenem hud prvrženec vodopivcev ali temperenelarjev.

* Strašna smrt vsled pasje stekline. Pred šestimi tedni je šla iz Prage s starši na izprehod v Zbircu 9letna Josipina Podstranecka, hči pisarniškega služa. V Zbirovu je deklico ugriznil v roko majhen psiček ter pobegnil. Nihče ni vedel, da je pes stekel. Neznanata rana se je kmalu zacelila, a tudi sicer ni bilo na otroku nobenega znaka o tem, s kako grozno boleznjijo je okušen. Sele pretekli teden so se pojavili prvi znaki stekline, in oče je brž tekel po zdravnika, ki je takoj dal deklico prepeljati v bolnišnico. Toda bilo je že prepozno. V par dneh je stekline izbruhnila z vso silo, tako da so moralni nesrečno deklico privezati k postelji, ker je hotela vse opraskati in ogristi, kar ji je prišlo bližu. In sicer slaboten otrok, imel je v besnosti toliko moč, da so ga dva zdravnika in štiri močne usmiljenke komaj premagali. Deklica je namreč tako silno bila z rokami in nogami okoli sebe. Šele drugi dan je bil konec strahovitnega bolezničnega, ki so pretresale pri pogledu celo bolniško osobje, ki ni rahlega sreca. Deklico je spopadel silen krč, in bila je rešena strašnega trpljenja.

* Trdrovaten somomorilec. V državi Omaha so našli nedavno znanega zdravnika dr. Rustina mrtvega v njegovi hiši. Vse je kazalo na to, da se je izvršil umor, toda nadaljnja preiskava je dognala, da si je Rustin sam končal življeno. Dr. Rustin, ki je živel zelo razsipno, je že par let iskal način, kako bi se poslovil s sveta, da bi vendar njegovi srodniki dobili zavarovalnino. L. 1905 si je večepil kali raka, toda njegov organizem ni bil sprejemljiv. Potem si je preskrbel iz bakteriologičnega zavoda kali legarja in krča. Umretil je želel za legarjem ter si je bakterije večepil v nogu. Toda tudi te kali se niso hotele prijeti. Ležal je pač v bolnišnici en teden med življenjem in smrtjo, toda končno je zmagača njegovega krepke konstitucije, in le na nogi mu je ostala zaceljena rana. Tudi krš se ga ni hotel prijeti. Potem si je prezel žile, a so ga se pravčasno rešili. Sedaj se je usmrtil v takih okolnostih, da bi si moral vsakodobno misliti, da je bil umorjen.

* Mojstrsko delo newyorškega tatu. Okrasti navadnega smrtnika je newyorškim uzmovičem toliko kot hruske peči. Toda okrasti policista, ki se poleg tega še imenuje Hector Titleback, in sicer ob času, ko slednji aretrija nekega lopova, je pač mojstrski čin uzmovičev, in sicer specialista onih v New-Yorku. Titleback je policist, ki čuva prevoz pri vzh. 34 ulici v New-Yorku. Tam je aretrijal nekega Molina radi nespodobnega obnašanja. In dočim se je preprial z Molinom, je porabil neki predzren uzmovič priliko in odnesel policistu uro. Sedaj išče Titleback tatu svoje ure.

* Dekoriran svinjar. V Labrzel-Nord so zaprli katoliškega župnika Neumanna, ker je zlorabljal učenke, ki jih je pripravljal za prvo obhajilo. Aretiran je bil zvečer pred svojo 25letnico. Vse je že bilo pripravljeno za proslavo župnikovega jubileja, ker mož je zelo bogat, da ga cenijo na par milijonov. Ko so ga peljali v ječo, so se pred župniščem zbrane

tercijalke glasno jokale. Župnik Neumann je bil predlanskim povodom dozidave ondotne cerkve odlikovan z rdečim orlovim redom.

* Nova znanost se imenuje glosologija. Ta znanost ima namen odkrivati značaj človeka po obliki, širini in dolgosti jezika. Zato bo treba v bodoče jezik dobro držati za zobni, da zmanjstenki te stroke ne razkrijo na njem napak. Kratki jezik je znak prihuljenega značaja; širok jezik je znak zgovornosti, a ozek jezik označuje ironični značaj. Golj jezik je znamenje ženilstvi. Taki jeziki so baje pri moških bolj redka, pri ženskah pa navadna prikazen.

* Madžari in cesarska pesem. Po slovenski maši, ki se je vrnila na cesarjev rojstni dan v garnizijski cerkvi v Budimpešti, je izstrelilo vojaško pred cerkvijo salve, a godba je zaigrala cesarsko pesem. Na to so čakali pred cerkvijo zbrani dijaki, ki so takoj zapeli Kossuthovo himner klicali vojakom: »Abeug! Sramota!« Občinstvo je seveda dijakom viharno ploskalo.

* Strašna smrt. Iz Lausanne počrajo, da so v gorah našli nekega mrtvega Angleža, ki je padel na skalovju ter si zlomil obe nogi ter obležal toliko časa, da je umrl od gladi. V žepu je imel beležnico, v katero je zapisoval od prvega dneva nesreče. na prvi strani je zapisano: Ime mi je Gulliver, rojen sem v Birminghamu. Prosim, da se obvestijo moja ženati, mati in sin. Padel sem ter si zlomil obe nogi.« Na prihodnjih straneh pripoveduje o strašnem boju s smrtno, o naporih, da bi se rešil. »Videl sem ljudi na drugem bregu reke v vozu, klicali sem, a me niso slišali.« Dva mlada človeka sta šla blizu mimo mene. Ko sem ju poklical, sta mi obljudila, da takoj pošljata zdravnika in druge pomoči, toda dosedaj se nista vrnila.« Na 16. strani je zapisal tresoče, komaj čitljivo: »Prišle so moje zadnje minute.«

* Vera v čarovnico na Nemškem. Neverjetno je skoraj, kako je v »prosvitleni« Nemčiji še v 20. stoletju razširjena vera v čarovnico. Sicer so na Bavarskem javno zažgali zadnjo čarovnico leta 1756., v Švici pa leta 1782., vendar ni sudišča na Nemškem, ki bi ne imelo opraviti s tako afero zaradi čarovništva, bodisi zaradi razširjenja časti, pobojev in umorov, ker je stranka stranko obdolžila čarovništva. Tako sta bili pred sudiščem v Eisenachu leta 1904 obtoženi dve ženski, ker sta tretjo obdolžili, da je čarovnica ter je eni toženki zbolel otrok, ker ga je čarovnica pobožala. Sodišče ju ni moglo prepričati, da sta storili toženki krivico, vendar ju je obsodilo le na 15 mark globe. V Eilenburga sta bila zakonsko tožena, ker sta neko sosedo proglašena za čarovnico. Pred sudiščem je toženi mož hotel nastopiti dokaz resnice ter je zatrjeval, da ima soseda tako hudičevmo moč, da so dobili vsi njegovi otroci kraste, in da mineta njemu v hiši tako hitro kruh in maslo. Ponujal je priče, ki bodo potrdile, da je sosedka hodila v njegovo hišo v podobi črnega mačka. Sodišče ga je poučilo, da je s takšnimi dokazi prišel 200 let prepozno, a vendar je obsodilo njega in ženo le na 5 mark globe.

* Za poletje postavlja neki zdravnik sledenih deset pravil: 1. Nositi kolikor mogoče lahko in svetlo obleko. 2. Menjaj pogosto spodnjo obleko, imati obenem osvežjujočo zraven kopel. 3. Zavijaj rokave srajce do čez komolce, predno oblečeš suknjič. 4. V seni vedno klobuk dol. 5. Pomoči večkrat roke in noge v mrzlo vodo. (Stari ljudje pa le, ako jim to dovoli zdravniki.) Umivaj si obraz in tilnik. Kopaj se. 6. Izplakni si večkrat usta z mrzlo vodo. 7. Ponoči se ne odevaj preveč. 8. Ponoči imej odprta okna in vrata, a pazi, da ne bo prepiha. 9. Jej malo mesa, več sočivja, najbolj pa sadje. 10. Pij malo alkoholičnih pičaj, vina ne pij brez vode. Tudi preveč kisle ali nadavne vode ni zdravo. Tuintam požirek mrzle mlečnate kave najbolj potolaži jezo.

* Izredno velika množica štorkej. se je pojavila, kakor piše galiskopoljski listi v okolici Hrušova, zadnje dni na svojem potovanju v južne kraje. (Opomiti je treba, da je roda ali štorkej poljskemu kmetiju nekako sveta ptica, hodeča, zanjim pri oranju po brazdi in ukončavajoča mu škodljive zajede in črve, ki se prikažejo v zagonih. Kdor bi usmrtil to ptico, bi bil v nevarnosti med pripristem ljudstvom.) Bilo jih baje toliko, da je prišla na 4 m² po ena ptica in da so zasedle vse pašnike in senožeti v obširnosti več orarov! Toliko teh priljubljenih ptic na enem mestu zbranih v Galiciji se nihče ni videl in ne slišal o kaj enakem. Ti priseljenci so prišli od severozapada, kjer je zadnje dni padlo veliko mrzlega dežja in snega. Osušiš se na označenem kraju blizu Hrušova so nastopili daljno pot proti jugu v treh oddelkih po četr uram presledku. Nedavno temu je bi-

la neka štorkej ustreljena v burskih deželah, v južni Afriki, imajoča na nogi železen obroček, koji je pričal, da je valila na Poznanjskem! Štorkej je se navadno selje okoli 18.—20. avgusta vsakega leta.

* Mala princezinja Pija Monika se ne more popolnoma privaditi občajem na kraljevem dvoru. Preveč jo namreč spominja svobodno življene pri njeni materi, sedanjem gospodom Toselli. Tako ni hotela nedavno pred izhodom obleči rokavič. Niti kralj, ki je prišel slučajno zraven, ni mogel pregoroviti trmaste hčerke, da bi nataknila rokavice. Ker je znano, da ima mala princezinja največje veselje, ako ji dvorna straža pri vratih prezentira, poskusil je kralj še to sredstvo ter jo je strašil, da stražne ne bo nastopila, ako jo vidi brez rokavic. Toda trmoglavka ni hotela verjeti, in sedla je na vog zolih rok. Toda kako je bila presenečena, ker res ni nastopila straža, da bi ji prezentirala. Kralj je bil namreč skrivoma po telefonu naročil stražo, da naj ne nastopi. Od tedaj se Monika ne brani več rokavice, temuč že od daleč kaže iz voza belo oblečene roke, da straža pač ne pozabi nastopiti.

* Izmirajoče nemške dinastije. Ker je umrl vojvoda Meklenburg-Strelški, Borwin, temelji ta dinastija le na dveh osebah, tako da bo kmalu izmrila. Ko se to zgodi, pripade vojvodina po pogodbi Prusiji. Eua ko se je batu tudi glede drugih nemških zveznih držav, da jim dinastije kmalu izmrjejo. Taka usoda grozi predvsem dinastiji Meklenburg-Sverin. Sedanji veliki vojvoda je brez otrok. Ako ostane njegov zakon se nadaljuje brez otrok, potem imajo trije njegovi sorodniki pravico do prestola. Toda vsi trije so starejši kot veliki vojvoda ter ni upati, da bi sploh prišli na prestol. Ti trije sorodniki so namreč: vojvoda Ivan Albrah, vladar Brunšvika (vdovec brez otrok), nizozemske princ Henrik, soprog nizozemske kraljice (tudi brez otrok) in Adolf Friderik (star samec, ki se ne mara ženit). Brezvonomo umrjejo vsi ti trije brez otrok, pripade dežela Strelškim, aki pa tudi Strelški izmrjejo, dobiti tudi deželo Prusija. Temu bi se dalo odpomeli le s tem, da reabilitirajo velikega vojvoda Pavla Friderika, ki je bil izključen, ker je prestolil katolicizmu. Nadalje izmrjejo tudi dinastiji Reuss star, koleni in Schwarzborg - Sondershausen. Ako umrja sedaj vladajoča kneza, pripade Reuss mlajšemu kolenu, Schwarzenburg - Sondershausen na dinastiji Schwarzenburg - Rudolfstadt. Baden in Hesen imate tudi le še po enega potomeca. V Wirtembergu pride po smrti sedanjega kralja katoliško koleni na prestol. Oldenburg ima tudi le edinega mladoletnega prestolonaslednika.

* Kako se je hotel rešiti dekleta. Mate Zebič v Dalmaciji je imel ljubavno razmerje z dekletonom Jako Škerovo. Kar se je je naveličal in jo pustil. Izbral si je drugo in jo hotel zneniti. Njegovim staršem to ni bilo všeč in zahtevali so, da vzame za ženo Jako. Ker prigovarjanja ni bilo konec, je Mate sel k prvi ljubici in ji zadel tri rane, eno v vrat, drugo v usta in tretjo pod oči. Zaprli so ga,

* Najstarejši poskus letanja je zabeležen iz dobe rimskega cesarja Nerona. V osmem poglavju zgodbe o apostolih pripoveduje o čarovniku Simnu iz Samarie. Ta je bil navihanc, ki se je dal krstiti iz koristovnih imenov. Kakorbrž je bil sprejet v občino kristjanov, ponudil je apostolu Petru denarja, da mu podeli čudotvorno moč, da bi mogel z dotikan

Rnjiževnost.

Trgovski koledar za leto 1909 je izšel ter ima sledečo vsebino: Slovensko trgovsko društvo »Merkur« in odbor, posredovalnica, »Trgovski dom«, koledar, kolkovne lestvice, podrobna določila za kolkovanje listin, spisov, računov itd., poštne določbe, kovani denar raznih držav, mere in utezi, obrestne tabele, preračunjevalne tabele, lovski red, učitinska tarifa za Ljubljano, uvozna carina, avstrijski konzulati, nekoliko o varstvu patentov in vzorci, trgovska korespondenca, tabele za razredčevanje alkohola, kalkulacija, nasvet trgovcem z jestvinami, pojasnila glede železnic, potni listi, razprodaje, krošnjarstvo, dopustnost trg. potovanja, kako se protokolira firmo, kaj je treba storiti osebam, ki postanejo samostojni trgovci, posebna določila za izvrševanje trgovine z mešanim blagom, s špecerijskim, materialnim in kolonijalnim blagom, olajšave glede donašanja sposobnega dokaza, sposobnostni dokaz za trgovske obrite in trgovske družbe, obtune pravice trgovcev, ki prodajajo storjeno moško, žensko in otroško obliko ter prodalcev čevljev, pokojninski zakon za zasebne uslužbence, trgovsko-obrtni strokovni tolmač, ugodnosti na železnicih za trgovske potnike, ki imajo kovčege z vzoreci. Koledar obsega 131 tiskanih strani, urenila sta ga gg. Rudolf Marn in Silvester Skerinec. Koledar je naročiti naravnost pri slovenskem trgovskem družtvu »Merkur« v Ljubljani, cena koledarju je 1 K, po pošti 1 K 20 vin. Čisti dobiček koledarja se steka zakladi za »Trgovski dom«.

— »Ljubljanski Zvon«. Vsebina oktobraškega zvezka: 1. I. C.: Bolnik. 2. M. i. l. n. P. u. g. e. l.: Med gorami. 3. D. r. J. o. s. T. o. m. i. ř. e. k.: Slavna in bedna Italija. 4. M. P. N. a. t. a. s.: Pomladne slutnje. 5. V. o. j. e. s. l. a. v. M. o. l. ē.: Dvogovor. 6. J. a. n. k. K. S.: Plameneče srce. 7. V. l. a. d. i. m. r. L. e. v. s. t. i. k.: Sonet. 8. D. r. B. o. g. u. m. i. l. V. o. ſ. n. j. a. k.: Slovanski shod v Pragi. 9. M. a. r. i. c. I. I.: Rdeče rože. 10. J. o. s. P. r. e. m. k.: Na podružnicu. 11. V. o. j. e. s. l. a. v. M. o. l. ē.: Ob soinčnem zatonu. 12. P. o. d. l. i. m. b. a. r. s. k. i.: Iz starih zapiskov. 13. C. G. o. l. a. r.: Večna ljubezen. 14. F. r. J. D. o. l. i. n. a. r.: Sredi noči. 15. V. o. j. e. s. l. a. v. M. o. l. ē.: Elegija — Beatrice. 16. K. n. i. ř. e. v. n. e. n. o. v. o. s. t.: Anton Ašker: Dragotin Kette: Poezije. — Ivan Prijatelj: O kulturnem pomenu slovenske reformacije. — Abditus: Reformacija in socijalni boji slovenskih kmetov. — Dr. Karel Verstovšek: Dr. Matija Prelog. — Gabriel Majcen: Zgodovina Jarenine v Slovenskih goricah in zajedno kmetskoga stanu na Spod. Štajerskem. — Knjige »Družbe sv. Mohorja«. — Dr. Fr. Ilčič: Anton Sasprel: Časopis za zgodovino in narodopisje. — Dr. Jos. Tominšek: Petrič: Vlado Beneš-Šumavský. Brodkovski odvetnik. — Dr. Jos. Tominšek: Maretic: Publike Ovidije Nason: Metamorfoze. 17. G. l. d. i. ř. e. S.: Slovenski gledališče. 18. S. p. l. o. ſ. n. i. p. r. e. g. l. e. d.: Josip Šuman. — Osemdesetletnica Tolstega. — »Slovenska Matica«. — »Otrok«. Listnica uredništva.

— »Vzorni Gospodar« se imenuje nov list, ki namerava biti »nepolitično, nestranskosko, popolno neutralno glasilo za vse pogoje in knosti življenja«. Izdajatelj in glavni urednik je g. Matej Stergar.

— Katoliški verouk za višje razrede srednjih šol. Prva knjiga: Reuničnost katoliške vere. Spisal dr. Ivan Svetina, profesor in katehet na c. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani. Založila »Katoliška bukvarna«. Cena vezani knjigi 2 kroni 80 vin. Z letosnjim šolskim letom je uvedena slovenščina kot učni jezik za verouk v petem gimnazijskem razredu. Nismo kompetentni presojati stvarno stran tega dela, lahko pa izrečemo, da je knjiga pisana v jake lepem jeziku in da je razlagata posamežnih naukov lahko umljiva, kar tudi vse definicije. Sodeč s statiča, da bodi učni jezik v naših srednjih šolah slovenski, pozdravljam to knjigo kot zasluzno delo, ki nam je omogočilo, da smo v svojih narodnostnih zadevah zopet storili korak naprej.

Telefonska in brzozjavna poročila.

Razstava v Novem mestu.

Novo mesto, 3. oktobra. Sadna in grozndna razstava na Grmu je bila danes ob veliki udeležbi otvorjena. Uspela je sijajno.

Ptuj in Ljubljana!

Ptuj, 3. oktobra. Vest, da bi bilo mariborsko državno pravništvo prevzelo posle državno pravniškega

funkcionarja pri okrajnem sodišču v Ptuju, ni resnična. Z drakonako strogostjo se postopa samo proti Slovencem!

Beckova vlada ni mrtva.

Dunaj, 3. oktobra. »Fremdenblatt« izjavlja, da Beckova vlada ni mrtva, kakor se zatrjuje, marveč da živi krepko in da bo že v par dneh pokazala, da je še pri krepkem življenju.

Povratek ministrskega predsednika iz Pešte.

Dunaj, 3. oktobra. Ministrski predsednik baron Beck se je danes vrnil iz Pešte. Te dni se odpelje v Prago, da posrduje med strankami. Vendar pa dan njegovega odhoda se ni določen.

Bosna ne bo anektirana.

Dunaj, 3. oktobra. »Die Zeit« zatrjuje, da Avstro-Ogrska ne misli anektirati Bosne in Hercegovine. V prestolnem govoru ne bo govorila o aneksiji, pač pa se napovedo važne reforme v bosanski upravi.

Demonstracije v Zagrebu.

Zagreb, 3. oktobra. Snoči so bili zaplenjeni listi »Novosti«, »Srbovan« in »Slobodna Riječ«, radi oklofutanega podbana. Zvečer so socialisti priredili v Ilici demonstracijo, ki se je udeležilo več sto oseb. Na demonstrante je navalila policija z golimi sabljami. Ena oseba je bila težko, mnogo pa lahko ranjenih. Aretovanih je bilo šest oseb, ki so jih pa takoj izpustili, čim so se legitimirali.

Baron Aehrenthal.

Budimpešta, 3. oktobra. Minister zunanjih del baron Aehrenthal je danes dopoldne obiskal ministarskega predsednika dr. Wekerleja. Dopoldne je ministra sprejel cesar v posebni avdijenci. Baron Aehrenthal odpotuje danes iz Pešte, a se kmalu zopet vrne semkaj.

Ogrski ministrski svet.

Budimpešta, 3. oktobra. Danes dopoldne je imel ministrski svet sejo, na kateri je razpravljalo o notranjem političnem položaju.

Vojna med Bolgarsko in Turčijo?

Pariz, 3. oktobra. Z Bolgarskega je došla brzozjava vest, da je bolgarska vojska že mobilizirana in da je že na potu proti Drinopolju. Ministrski predsednik dr. Malinov je pozval brzozjavno kneza Ferdinand, naj se nemudoma vrne domov.

Izrazi sožajja.

Litija, 2. oktobra. Narodno ženstvo Litije in Šmartna žaluje za nedolžnimi žrtvami. Obenem izreka največje ogorčenje in stud nad krvoljnostjo tujerodnega vojaštva.

Volosko - Opatija, 3. oktobra.

Volosko-apatijski Slovenci izrekajo globoko sožajje na nedolžnih žrtvah in protestujejo proti nastopu oborožene sile.

Metlika, 2. oktobra. Ogorčeni na nedolžnim prelivanjem krv kličemo: slava padlim narodnim mučenikom. — Metliška čitalnica.

Gospodarstvo.

O trgu žita in pšeničnih mok.

Z nepričakovano silo dviga se žitni trg in vsak dan nastopajo tako močna zvišanja cen, kakor jih letos pogosto tekmo nekaj tednov nismo opažali.

Glavni povod k temu daje razum neprestanega dobrega odjema pšeničnih mok še tudi to, da nimajo ogrski provinčni mlini skoraj nikakih pšeničnih zalog in si morajo pšenicu v tem, da poljedelci tako nujnem času le po vsakdanjih, dvigujočih se cenah sproti nakupovati.

Pa tudi primanjkovanje dežja, katero ovira jesensko setev in zadržuje kaljenje že obdelanega žitnega polja, tako utrujoče učinkuje, dasiravno je na drugi strani to vreme za lomljene koruze, za pobiranje sadja in krompirja, kakor tudi za trgatve, kako ugodno.

Nikakor ne smemo prezreti, da so bile pšenične zaloge vsedlanske slabe letine zbog veliki rezervi in leta 1906, začetkom julija takoreč že čisto izčrpane in le vsedlanski nepričakovane naravne igre — velika vročina in suša — mogli smo v nasprotju drugih normalnih letnih žetev že okrog sredje julija novo žito uporabljati. Jeli smo tedaj skoraj šest tednov preje trošiti letosnjo žetev in to še prav z veliko slastjo, tako da imamo po žitnih shrambah že take praznine, kakor v normalnih letih šele proti Božiču nastopajo.

Večina avstrijske žetve se je shranila ob jako neugodnem vremenu, vsled česar se ni le kvalitativno, ampak tudi kvantitativno slabše izdelek dobilo in kot posledico tega sme se živahnovo povpraševanje avstrijskih mlínov na ogrskih žitnih trgi smatrati. Zlasti v višje ležičnih pokrajinh mora se v izboljšanje mlijiva tako izdaten odstotek dobrih ogrskih provenijenc primesiti.

Da pa bodemo tudi še prihodnje teđne morali s temi višjimi cenami računati, v to imamo že razne znake. Nikakor se ne smo smre prezreti, da nastopajo pri letosnji žetvi v kvalitativnem oziru neizmernje razlike. Dobije mnogo snetjavih, izrastenih pšeničnih vrst, pa tudi mnogo, ki se jih sme debelolupinaste, leplenca revne in znorele imenovati. Ako tedaj mlini hočejo imeti pšenico brez napak, morajo zanja zelo visoke cene plačevati, ki potem nastopajo kot zastavno v tem draginjskem pregibanju.

Dasislavno mlini že od začetka julija v polnem obsegu meljejo, ni v rokah odjemalev še nikakih rezervnih zalog opaziti, kakor je bilo to v drugih letih navada, pa tudi konsignacijske zaloge niso tako mnogobrojno obdarjene, kakor bi bilo to z ozirom na bližajočo se zaključitev parobrodstva in pa odjem iz skladniček tekmo zimske sezone potrebitno. Ker pa bode ta okolnost pristopnost mlinov za tedne, da celo cele mesece na isti stopnji vdrljala, razlaga se vprašanje glede nadaljnega razvoja cen same ob sebi. Ne glede na to, da se tržno stanje tudi v inozemstvu že več tednov sem dvigajoče razvija, more vsled naših visokih uvoznih carin konzum le v prav posebnih izjemnih slučajih računata na uvoz tuzemske pšenice. Nasprotno sprejemajo vzhodno-evropske države pravpridno eksportirane prekomorske množine, Srbija in Rumunija oddajajo svoje prebitke do Donavi navzdol in v prejšnjem tednu mogel se je celo redki slučaj doznačiti, da je namreč rumunska pšenica bila na Južno-Rusko oddana.

Ogrski, kakor tudi večina avstrijskih mlínov so od 25. septembra sem svoje cene že dvakrat za približno 60—80 vin. pri 100 kg povisili, dasislavno to povišanje ni v nikakem razmerju k današnjim pšeničnim cenam in se le mlenje od dne dne manj izplača.

Na trgu krmnih izdelkov nastopilo je mnogo trdnejše stanje, suša je pašnike kako oslabila in prisilila pojedelca, kakor kmeta, da si ta primanjkljaj nadomesti z otrobi in drugimi krmnimi izdelki.

Budimpešta je notirala dne 21. septembra t. l. pšenica za oktober 1908. 11.37, dne 28. septembra t. l. (11.64) pšenica za april 1909. 11.65, (11.92); rž za oktober 1908. 9.35, (9.38); rž za april 1909. 9.71, (9.81); koruza starca za oktober 1908. 8.28, (—); koruza nova za maj 1909. 7.29, (7.39); oves za oktober 1908. 8.06, (8.03); oves za april 1909. 8.40, (8.43); Newyork: pšenica ločno 108.62, (108); pšenica za december 1908. 109.25, (109.50); pšenica za maj 1909. 109.87, (110.50); Berolin: pšenica za december 1908. 210.75, (209.75); pšenica za maj 1909. 214, (213).

— Kmetiška posojilnica Ljubljanske okolice, reg. zadružna z neomejeno zavezo v Ljubljani. Bilanca z dnem 30. septembra 1908. Aktiva: Gotovina 41 174 K 35 v, naložen denar 1.747.360 K 93 v, posojila 12.032.401 K 11 v, vrednostne listine 282.145 K — v, zadružni dom 203.584 K 92 v, zadružni hiši 308.128 K 36 v, zadružno zemljišče 109.253 K 50 v, inventar 11.849 K 59 v, prehodni zneski 1810 K 83 v, zaostale obresti 104.907 K 57 v. Pasiva: Deleži 26.480 K, hranilne vloge 14.347.772 K 45 v, rezervna zaklada 189.279 K 31 v, pokojniški zaklad 21.343 K 19 v, predplačane obresti 31.513 K 59 v. Upravno premoženje 14.848.886 K 16 v. Denarni promet 43.730.682 K 01 v.

— Ljubljanska kreditna banka. Meseca sept. t. l. se je vložilo pri Ljubljanski kreditni banki na vložne knjižice in na tekoči račun 1.602.342 K 04 v, vzdignilo pa 1.776.812 K 08 v. Skupno stanje vlog je bilo koncem septembra t. l. 10.032.325 K 91 v.

— Mestna hranilnica v Kamniku. V mesecu sept. 1908 je 235 strank vložilo 66.605 K 83 v, 101 stranka dvignila 26.162 K 06 v, 2 strankam se je izplačalo hipotečnih posojil 1.100 K, stanje hranilnih vlog 1.730.048 K 24 v, stanje hranilnih vlog 1.282.038 K 64 v, denarni promet 207.392 K 67 v.

— Splošne kreditne društve v Ljubljani. Denarni promet meseca sept. 1908: Skupni prejemki 197.611 kron 49 v, izdatki 198.382 K 71 v, torej skupni promet 395.994 K 20 v. Skupni promet od 1. januarja do 30. sept. t. l. 4.930.942 K 71 v. Stanje hranilnih vlog v tekočega računa dne 31. septembra 1908 1.082.030 K 16 v.

Upravnštvo našega liste so poslali: Za družbo sv. Cirila in Metoda: V gostilni Auer združeni Slovenci in Čehi 14 K. — Omisje v „Iloriji“ 2.24 K. — G. dr. Vladimir Ravnhar iz neke kazenske poravnave 10 K. — Gosp. Jela Lozarjeva 5 K, mesto zahvale „Laib

Zeitung“, ker je ta list proti njeni volji priobčil nemški parte. — Gospa Katinka Vrabec, nabrala „pri Kroni“ za ptujo 7 K. — G. ces. svetnik Murnik mesto vence na krsto g. Josip Lozarju 10 K. — G. Ivan Ogrin, stavbenik 5 K. — Gospa Ivana Supančičeva mesto vence na krsto dragemu prijatelju Lozarju 10 K. — Gospa Vera dr. Šlajmerjeva mesto vence na krsto dragemu prijatelju Lozarju 10 K. Iz nabiralnika v gostilni Češnovar na Dolenski cesti 20 K.

— Damski oddelek učiteljske populacije pri tvrdki Bahovc kupljenih zvezkov 1 K. — G. Avg. Jeršek, poštni upravnik nabral v „Goriški kleti“ v Ljubljani med gosti 3.50 K. — G. inž. Ign. Šega mesto narodnem žrtvam 5 K. — Posojilnica za Bled in okolico 50 K. — Posojilnica za ilirsko-bistriški okraj v Trnovem 200 K. — G. Al. Krajev Grahovo 10 K. — G. Gabrijel Grile, Loški potok, zbirko omizja 56 K. — G. Anton Bregar Dunaj 5 K. — G. Ivan Ávšič, Gornja Radgona nabral za Malčkin srček 6.14 K. — G. Ana Gregor v Toplicah nabrala 11.40 K, mesto vence na grob žrtvam. — G. Ivan Potočnik, c. in kr. poročnik v Mižolcu 2 K. Stupej 443/28 K. Srčna hvala! Živil!

Za ranjene žrtve 20. septembra t. l.: G. Mavro Fürst (Zagreb) žgalica Zgornja Šiška 15 K, gospica M. Lindner, Radeče nabrala v mali družbi 5 K, gospica Fanči Knafl, Šmartno pri

Käthe voda za prsi.

Senzacionalno sredstvo v doseg čarobnih prsi. Käthe voda za prsi se rabi samo zunanj. Zajamčeno neškodljivo. Steklenc po 3, 5 in 8 krov poštne proste. Diskretno pošilja po povezju 316-65
Käthe Menzel, Dunaj VII.
Mariahilferstrasse 120, II. St. T. 32.

Vajenec

se sprejme v trgovino z manufakto in specerijo 3447-3

Božidar Pavčič
Ljubljana, Zaloška cesta 15.

Zaboje

že rabljene, v vsaki velikosti in množini, kupi J. Razboršek v Šmartnem pri Litiji, kamor naj se stavijo ponudbe. 3382-3

FRAN CASCIO
Št. 6. Selenburgove ulice štev. 6.

Proda se hiša

št. 203 v sredini Rožne doline pri Ljubljani, pripravna za vsakogar. Hiša ima 4 lepa stanovanja, eno z dvema sobama ter lep ograjen in zdrevjem zasajen vrt. 3185-8
Več ravnotam.

Knjigovodja

obenem dobroizurjen slovenski in nemški korrespondent se tako sprejme. Prednost imajo oni, kateri so italijske popolnoma veči.

Tozadene ponudbe sprejema Janko Popović, Cerknica pri Rakiku. 3422-2

Mednarodna panorama

Pod trančo 2

se zaradi odpotovanja lastnika ugodno proda ali da v zakup. 3500-2

Več na Mestnem trgu štev. 8, I. nadstropje.

Mladenič

30 let star, srednje in lepe zunanjosti, uradnik v Trtu, se želi seznaniti s poštenim, in izobraženim 24 do 30letnim dekleton, s katero bi trajno dopisoval v slovenščini. — Ponudbe pod pravim naslovom in ako mogoče tudi s sliko, ki se tako vrne, je posiljati pod "Nova domovina" na uprav. "Slovenskega Naroda". 3502-2

Slovenci! Slovani! Pozor!

Pod ugodnimi pogoji sta na prodaj ali v najem

dve hiši

v krasnem trgu na Slov. Štajerju, tik železnicem, dalje velik kamenolom posebne vrste in prostorna tovarna z dvonadstropno hišo. Raznovrsten velik promet. — Naslov v upravnem št. "Slov. Naroda". 3434-2

Prihodnjo sredo

to je 7. t. m., priženem v Ljubljano na semenj

2 para konj

in sicer: 1 par prav lepih črnih arabcev, po 7 let starih, izvrstnih za vsako vožnjo. Prodala se bosta z dvojno vprego, to je lahko in težko ter z lepim koleseljnom. — Drugi par sta rjavii kobilii, ravno tako za vsako delo, kateri se bosta prodali z vprego za težko vožnjo. 3519-2

Vse to prodam, ker sem svoje posestvo razprodal.

Vencelj Arko

Šmartne pri Litiji.

Odvetnika pisarna dr. F. Bradiča in dr. M. Pretnarja v Trstu, Via Nova štev. 13, II. nadstropje sprejme izvežbanega

sprejme se takoj trgovski pomočnik

sprejet manufakturist ter dober produjalec. 3518-2

Naslov v uprav. "Slov. Naroda".

ki ima pravico substitucijo na dežodiču. Nastop 1. decembra t. l. ali 1. januarja 1909. Plača po pogodbi. Koncipimenti, ki so zmožni italijske, imajo prednost. 3443-2

koncipijenta

se prično pri podpisanim s prvim oktobrom. Radi uvrstitev kurzov je potrebno, da se zglaše učenoi nekaj dni poprej. — Trgovski setružnik plačajo mesečno 3 %. 3531-1

Anton Šibenik, Slemškove ulice 13.

Prvi kranjski uglaševalec

G. F. Jurásek

Ljubljana, Sv. Petra cesta 62 a

I. nadstropje

uglašuje klavirje, kakor tudi prevzema popravila vseh sistemov klavirjev in preglebu brezplačno. — Uglasi tudi "Glasbeni Matici". 3532-1

Več dobre izvornih

urarskih pomočnikov

sprejme pod ugodnimi pogoji Rasko Salmič, trgovina z urami in zlatnino v Celju. 3542-1

Naslov v uprav. "Slov. Naroda".

Lepa hiša

pripravna za obrtne, z delavnicami, skladišči, velikim vrtom itd. tik juž. kolodvora v Mariboru, se tako proda.

3525-1

Naslov v uprav. "Slov. Naroda".

Doktor Derganc

ne ordinira;

odpotoval.

3536

Po nedolžnem

trpi prav mnogi bolnik in prenača večkrat tiranske bolečine, ker je vporabil že različne zdravila, zdravilne metode, kopeli, masaže in druge zdravilne načine brez uspeha in misli, da ni janj več pomoči in da je obsojen svoj živ dan nositi svoje brezupno stanje. Da se v tem zelo moti, o tem poučuje naša 64 strani obsežna ilustrirana

= brezplačna knjiga =

Prinoročamo zato, vsekemu bolniku, zlasti takim, ki jih muči neravnost, nevratjenja, revmatizem, bolezni v krizu in glavi, žležedome in črevesno nepritike, slabost in slabočinstvo, slabosti vseh vrst, da naj zdolj stojeci naslov pošljemo na naš naslov, nakar nemudoma posljemo gratis in franko gornjo brošuro. 3522

Elektro-terapevtička ordinacija Dunaj, I. Schwangasse 1, s/2, I. nad.

3/X. 1908.

Kupon za brezplačno knjigo.

Na Elektro-terapevtičko ordinacijo na Dunaju, I. Schwangasse 1, s/2 I. nadstr.

Prosim pošljite mi knjigo: "Obračava o moderni elektro-terapiji" gratis in franko pod zaprtu kuverta.

Ime: _____

Naslov: _____

Sprejme se takoj trgovski pomočnik

sprejet manufakturist ter dober produjalec. 3518-2

Naslov v uprav. "Slov. Naroda".

Lud. Černe

zlatar, trgovec z urami ter zapriseženi sodnij. centrec. Ljubljana, Wolfsove ulice 3.

Izborna zaloga

briljantnega blaga, zlatnine, srebrnine in raznih ur.

Lastna delavnica

za popravila in nova dela.

Cene najnižje. Solidna postrežba.

Svoji k svojim!

*****

Anton Krejčí

Ljubljana, Wolfsove ulice št. 5 priporoča svojo bogato zaloge najmodernejših, najfinajših

kožuhovin, klobukov

— in čepic —

Prevzema tudi vsa v to vrsto spadajoča popravila proti najnižji ceni. Kupuje tudi vsakovrstne kože divjadi in jih 3526 najbolje plačuje.

Blago in cene solidne. ::

*****

Na debelo in drobno po nizkih cenah priporočam svojo bogate založeno

trgovino

z galanterijskim in vseh vrst kramarskim blagom in pleteninami. 3529

Devocionalije

in vse vrste blago za božja potu.

Tvorniška zaloga kralj. glavnikov.

János Škof

Ernest Jevnikarjev naslednik Dunajska c., v hiši gostilne št. 6.

Radi preselitev se ceno proda

hiša

v Vižmarjih št. 61 z gospodarskim poslopjem in velikim ograjenim vrtom, pripravna za vsako obrt.

3507-2 Pojasnila daje posestnik ravnotam.

Radi preselitev se ceno proda

šivilje in učenke

se takoj sprejmejo v Wolfsovih ulicah št. 5, II. nadstropje. 3493

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

3

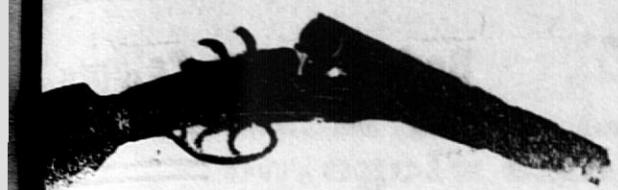
3

3

3

3

3

Naprodaj sta dve hiši

Poizv se v hiši na Trnovskem
pristanu št. 14 v Ljubljani. 2242-7

Lepa zračna

stanovanja

vseake vrste z eno, dvema ali večimi
sobami od 8 krov mesečno naprej,
se tako ali za pozne oddaje v
novozgrajenih hišah v Predovičem
Selu poleg Ljubljane. 937 30

Več se izve pri Eliju Predeviču
na Ambroževem trgu 7, Ljubljana.

40

Ključavnica

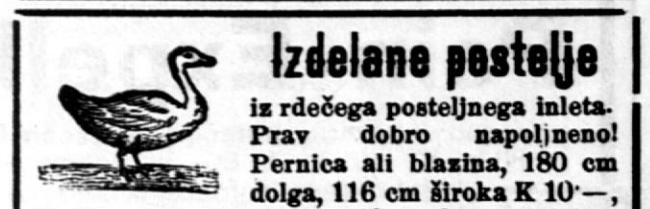
ign. Fasching-a vdova

Poljanski
nasip štev. 8.
Reichova hiša.

Izvrstno in
solidno delo.

Cene zmerne. Popravila se tečno
izvršujejo.

Izdelane pestelje

iz rdečega posteljnega inleta.
Prav dobro napolnjeno!
Pernica ali blaxina, 180 cm
dolga, 116 cm široka K 10—
K 12—, K 15—, K 18—, 2 metra dolga,
140 cm široka K 14—, K 16—, K 18—
K 21—. Zglavnik 80 cm dolg, 58 cm širok
K 3—, K 350 in K 4—, 90 cm dolg,
70 cm širok K 450 in K 5—. Izdelujem
tudi po kakršnikoli drugi meri. 3 delni
modroci iz dlake za 1 postelje K 27—, boljši
K 33—. Pošilja se poštne prosto po
pozivom od K 10— naprej. Zamenja ali nazaj
se vzame proti povrniti poštini stroškov.

Benedikt Sachsel, Lobes 35.
pri Plznu na Češkem. 3424 2

Triumph-štedilna ognjišča

za gospodinj-
stvo, ekono-
mijo in t. dr. v
vsakovrsni iz-
peljavi. Za 30
jet so najboljše
priznana. Pri-
znamo tudi kot
najboljši in naj-
novejši izdelek.

Najčaja prihantev
triva. Specijaliteta: Štedilna ognjišča
z koteljami, gostilne, restavracije, kavarne
t. dr. Ceniki in proračuni na razpolago.

Ustvari kataščev tranku proti donosanji
znamki 2241 15

Gvarna za štedilna ognjišča „Triumph“

s. Goldschmidt & sin
vle 18. Mocanje avtočink

1279 se priporoča za 26

nasaditev vrtov, parkov in
balkonov. — Velika izbira
cvetočih in listnatih rastlin,
vrtnic, prezimajočih cvetlic
(perene), krasna cvetlična
grmovja, konifere, cvetlice
za okna in balkone.

Izvršuje šopke, venec in
bukete za razne prilike.

Delo umetnika okusno in po
solidnih cenah.

Trgovina s cvetlicami ltd.
Naročila na deželo hitro in vestno.

Kdor hoče ceno

žganje

brez žgalnega kotla
maj kupi pri
Radovanu Popoviću, trgovcu

iz Novega Sada

knjigo,

iz katere se nauči, kako se dela
žganje in manipulira z vinom; cena
je 8 K. Istotako prodaja za napravljanje
žganja potrebnih materialov s
praškom. Cena za 100 lit. je 8 K.
3186-5

J. KEBER

trgovina z manufakturnim

in perlnim blagom

— v Ljubljani —

na Starem trgu št. 9

priporoča

vence in šopke

za neveste

ter

nagrobne vence

po izredno nizkih cenah.

Potrebščine za krojače in šivilje.

(Za vsa večja mesta na
deželi se izščejo zastopniki.)

Vsa pojasnila daje

glavni zastop „Croatie“

v Ljubljani, Gospodske ulice 4.

(I. nadstropje.)

(Za vsa večja mesta na
deželi se izščejo zastopniki.)

Anton Koleno, trgovec v Celju,
nasnanja, da kupuje

želod

večje množino, po 5 K 100 kg,
pdenico po 21 K, ovce po 17 K,
lišči po 21 K ter sploh vse doželnne
pridelke po najvišjih cenah. Mešane
ženske lase po 8 K kilogram. —
Kupujem tudi med (strd). Kdor kaj
ima, naj se obrne do njega, ako je
blago lepo, plača še više. Tudi kupujem
suhe gobe v vsaki množini. 3423 2

Edina narodna tvrdka

Rifonz Breznik

Ljubljana, Gradišče 11
(blizu nunske cerkve). 2402 12
predaja in izposoja klavirje pr
vovrstnih dušavljivih tvornic naj
ceneje

Destelno janšice

Izvrstno in solidno delo.

Cene zmerne. Popravila se tečno
izvršujejo.

Svoji k svojim!

Odlikanova

Prva kr. tvonica klavirjev

Ljubljana

Hilserjeve ulice 5 Blizu Gradišča

Rudolf A. Warbinek

Ekipiranje vse doželje.

Pravila svoje prve vrste, za vsa
podnebla solidno narejene pianine,
klavirje in harmonije tudi samo-
igralne

za gotov denar, na delna
odplačila ali naposodo.

Poprave in ugaševanje se izvršujejo točno
in računijo najceneje. 1706 40

Največja tvonica na jugu Avstrije.

Nedosežno

+ Najnovejša ame-

riška Iznajdba +

Higijensko gumasto blago za moške.

Porabno na leta. Patent. K 4-60.

Cez 2 milijona kosov prodanih v kratkem času.

Higijensko gumasto blago za ženske.

(Varstvo žensk.) Priporočili najprije zdravniški strokovnjaki, porabno na leta. K 2-60.

Kdor pošle denar naprej (tudi pismene

znamke) mu pošle diskretno in poštne

prosto, sicer 50 vin. več, edina prodaja

za kupujejo samo v naših proda-
jnicah, ki se vse spoznajo po tem-le
kazalu:

H. AUER, tvornice za gu-
masto blago. —

Dunaj IX/2, Nussdorferstr. 3-0.

Za dobiček in proti izgubi.

Informacije iz vseh krajev tuzemstva in

in ozemstva, tudi brzojavno, v malo urah.

Pojasnila o pravnih nasprotinah, njih

premoženskih razmerah in rubilnosti.

Preskrbljenje agentov in zastopnikov.

Kreditna kontrola, strokovna poročila, pre-

vodi v vse in iz vseh jezikov, preskrbljenje

vseh trgovskih agenc.

Inkasno starih dolgov brez provizije, opominjanje in inkaso te-

čoknih knjižnih in kupičkih terjatev, predela za vložitve tožba in izročitev spremnih od-

vetnikom, zlasti v inozemstvu, — Interven-

cije med dolžniki in upniki, posredovanje

odplačanja dolga na obroke — Ran-

ranje. — Preskrbljenje poštenih deman-

tičnih virov. — Prevzemanje knjigovodstva —

Preskrbljenje naslovov vseh poklicev v tu-

in inozemstvu. Izdelane tudi že kar za od-

postanje po pošti, prevzemanje pisarskih del

na stroj tudi po stenogramih, raziskovitev

Prospekt št. 15 in proračuni zaston od

mednarodnega zveznega društva „Credit-

reform“, Gradel, Haydngasse 10.

803 poslovničine. 1765 uradnikov

95.000 članov. 2024-5

P. CASSERMANN

krojaška obrt

v Ljubljani, Šelenburgove ulice št. 3

se priporoča v izgotavljanje moških

oblek kakor tudi vseh avstr. uniform

po najnovejšem kroju.

Priznano solidno delo in zmerne cene.

Frisno angleško blago je v največji in-

beri vedno v kalogni.

Andr. Odlasek

v LJUBLJANI, Slovenske ulice št. 25,

poleg cerkve Sreca Jezusovega.

1881 :: cene. :: 20

Vsa pojasnila daje

glavni zastop „Croatie“

v Ljubljani, Gospodske ulice 4.

(I. nadstropje.)

(Za vsa večja mesta na
deželi se izščejo zastopniki.)

(Za vsa večja mesta na
deželi se izščejo zastopniki.)

(Za vsa večja mesta na
deželi se izščejo zastopniki.)

(Za vsa večja mesta na
deželi se izščejo zastopniki.)

(Za vsa večja mesta na
deželi se izščejo zastopniki.)

(Za vsa večja mesta na
deželi se izščejo zastopniki.)

(Za vsa večja mesta na
deželi se izščejo zastopniki.)

(Za vsa večja mesta na
deželi se izščejo zastopniki.)

(Za vsa večja mesta na
deželi se izščejo zastopniki.)

(Za vsa večja mesta na
deželi se izščejo zastopniki.)

(Za vsa večja mesta na
deželi se izščejo zastopniki.)

(Za vsa večja m

Prodaja se

hiša

v Št. Vidu na Dolenjskem, pripravna za vsako obrt ali kakršnega vpokojenca, obstoječa iz 3 velikih in 2 majhnih sob, 2 kuhinj in 2 kleti, vse v najlepšem stanju, zraven lep, prostoren sadni vrt, po katerem teče voda. 3478-3

Natančneje se izve pri lastniku, v Št. Vidu na Dolenjskem št. 16.

Podružnica u Spletu. Del. glavnica L 2,000,000.

sprejema vloge na knjižico in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani

Podružnica v Celovcu.

Stičarske ulice štev. 2.

Reservni fond L 200,000.

4 1/2 %

4 1/2 %

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vseh vrst po kulantnem kurzu.

Zaloga pohištva

v ljubljanskem „Kolizeju“ na Marije Terezije cesti štev. 11

Puc & Komp.

dobavlja kompletne sobne oprave. Vedno velika izbira. Tapetniško blago in železno pohištvo. Lastne delavnice. 2825-14

Št. 46.

3472-3

Razglas.

Za preložitev okraj. ceste Zatična-Krka pri Gabrovščoli in Muljavi, ter za korekturo dež. ceste pri Gabrovščoli na okroglo 15.800 K, oziroma 4.800 K proračunjena dela in dobave se bodo oddale potom javne ponudbene obravnave.

Pismene, vsa dela zapadajoče ponudbe z napovedbo popusta ali doplačila v odstotkih na enotne cene proračuna naj se predlože do 15. oktobra t. l. ob 12. uri opoldne podpisemu cestnemu odboru.

Ponudbe, katere morajo biti kolkovane s kolkom za eno krono, dopolniti je zapečatene z nadpisom: „Ponudbe za prevzetje gradbe okrajne in deželne ceste pri Muljavi in Gabrovščici.“

Ponudbi mora biti dodana izrečeno izjava, da pripozna ponudnik stavne pogoje po vsej vsebini, in da se jim brespogojno vkloni.

Razven tega je dodati kot vadij še 5% stavnih stroškov v gotovini ali pa v pupilarnih vrednostnih papirjih po kursni ceni.

Cestni odbor si izrečno pridrža pravico, izbirati ponudnika ne glede na višino ponudbene cene, oziroma če se mu vidi potrebno, razpisati novo ponudbeno razpravo.

Načrti, proračun in stavni pogoji so na ogled pri podpisanim okraj. cestnem odboru.

Okrajni cestni odbor Višnja gora.

Št. Pirnat, načelnik.

Št. 204/pr.

3492-3

Sekundarske službe.

V deželni bolnici v Ljubljani je popolnitvi

— tri mesta sekundarjev —

in sicer dve mesti takoj, eno mesto pa s 1. januarjem 1909.

Z vsako teh služb je združena letna plača 1200 K in 20% draginj-hka doklada. Poleg tega uživa vsak sekundarji prosto stanovanje in sramo v deželni bolnici po I. razredu ali eventualno mesto hrane relutum v letnem znesku 800 K. Sekundarij ne sme biti oženjen, ne sme izvrševati zunanje private prakse ter mora stanovati v deželni bolnici.

Prosilci za eno razpisanih mest naj predlože svoje s krstnim listom, o dokazili o doktoratu medicine, o eventualnem dosedanjem službovanju ter z znanju slovenskega in nemškega jezika opremljene prošnje

do 20. oktobra 1908

vodstu deželnih dobrodelnih zavodov v Ljubljani.

V slučaju pomanjkanja prosilcev z znanjem slovenščine sprejme se tudi take, ki so zmožni kakega drugega slovanskega jezika poleg nemščine.

Od deželnega odbora kranjskega,

v Ljubljani, dne 28. septembra 1908.

Delniški kapital: 120,000,000 kron.

Avstrijskega kreditnega zavoda

za trgovino in obrt
v Ljubljani, Franca Jožefa cesta štev. 9.

Sprejema vloge na obrestovanje v tekočem računu, na giro-računu in proti hranilnim knjižicam;

izdaja obrestujoče se blagajniške liste;

dovoljuje posojila na tekoči račun, dalje stavna posojila, hipotečna posojila, carinska posojila, davčna jamstvena posojila itd.

eskompitura menice in devize in preskrbuje njih inkaso,

izdaja nakazila, kreditna pisma in priporočilna pisma na vsa tuzemska in inozemska tržišča,

kupuje in prodaja tu- in inozemske rente, zastavna pisma, delnice in srečke in daje vestna navodila za malaganje kapitala.

Podružnice: Bolcan, Bregenc, Brno, Feldkirch, Jablanice, Gorica, Inomost, Karlov vari, Ljubljana, Lvov, Mor. Ostrava, Olomuc, Pulj, Praga, Liberce, Toplice na Češkem, Trst, Opava, Warnsdorf.

priskrbuje in deponira vojaške ženitvene kavcije, službene kavcije in vadje za udeležbo pri dražbah, sprejema v shrambo vrednostne papirje in oskrbuje njih upravo in razvidnost, oddaja proti ognju in vlonu sigurne samoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom stranke ter sprejema vrednostne predmete (precijoze v hranitev, zavaruje srečke in izžrebajoče efekte proti izzrebeni izgubi in oskrbuje brezplačno pregledovanje vseh žrebanju podvrženih papirjev, plačuje kupone, izzrebane papirje in valute pri svoji blagajni, daje predujme na blago, na vrednostne papirje ter sprejema borzna naročila za tu- in inozemske borze, priskrbti za svoje naročnike trgovske informacije v tu- in inozemstvu itd. itd.

Centrala na Dunaju.

Podružnica c. kr. priv.

Rezervni zaklad: 64,000,000 kron.

Pozor! Svoji k svojim! Pozor!

Mestni trg št. 14.

priporoča v veliki izbiri moderne mehke in trde angleške, dunajske, plišaste in vsakovrstne druge klobuke, kakor tudi moško perilo, rokavice itd. po starih cenah.

G. ČADEŽ

Pozor Slovenci na deželi! Svoji k svojim!

Mestni trg št. 14. 3587-1

Prekupci imajo popust.

Svoji k svojim!

Velika zaloga

Svoji k svojim!

Vsakovrstnega pohištva

od navadne do najfinnejše vrste po najnižjih cenah.

PETER JERAJ

TRST, ulica Vincenzo Bellini štev. 13
ter vogal ulice Sv. Katarina.
3171-8

Velike zaloge

gramofonov in plošč

tudi s slovenskimi komadi;

plošče

od

K 1-80

naprej

pri-

poroča

FR. P. ZAJEC, urar

2291 Ljubljana, Stari trg 26. 8

SUKNA

In modno 2884

blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno

v Humpolcu

na Českem. 14

Tvorniške cene. Vzorec franko.

Vinske sode

ravnokar od vina izpraznjene, močne,
dobro ohranjene, 35 komadov sodov
iz kostanjevega lesa po 500 do 700
litrov, 60 komadov sodov iz hrastovega
lesa po 200 do 800 litrov, 20 komadov sodov iz hrastovega
lesa po 800 do 2000 litrov, 20 komadov sodov iz hrastovega lesa po
2000 do 4000 litrov, od katerih se
en del nahaja v Ljubljani, drugi pa
na poti v Ljubljano, oddá po pri-
merni nizki ceni tvrdka

M. Rosner & Ko.

v Ljubljani 3006-10
poleg Koslerjeve pivovarne.

Kašljajočim otrokom in odraslim

zapisujejo zdravniki z najboljšim uspehom

THYMOMEL SCILLÆ

kot pomoček, ki razkrja in odločuje sliz,
ublažuje duševi kašelj in pomirjuje sopilne
težkoče ter odstranjuje njih pogostost. — Že
na stotine zdravnikov se je isreklo o pre-
senetljivo točnem uspehu Thymomela
scillæ pri duševem kašlu in drugih
vrstah oslovskega kašla

••• Prosim, vprašajte zdravnika. •••

Steklenica 2•20 K., po pošti frako, če se
pošije denar naprej 2•90 K. 3 stekl., če se
pošije denar naprej 7 K. 10 steklenic, če se
pošije denar naprej 20 K.

Izdelovanje in glavna zaloge

B. FRAGNERJEVA LEKARNA

1539 c. kr. dvorni dobavitelj.

Praga III., štev. 203.

Dobiva se po skoru vseh lekarneh.

Pazite na ime
izdelka, izdelo-
valca in var-
stveno znamko.

Fotografski umetni zavod Avg. Berthold

Ljubljana, Sodnijske ulice štev. 11.

Izvrševanje vseh v fotografsko stroko
spadajočih naročil kakor: reproduciranje,
povečavanje, fotografiranje tehničnih
predmetov, interijerjev itd.

Vsa dela se izvršujejo točno tudi v največji množini.

3163-1

Drože! Kvas!

Pozor! Svoji k svojim!

Priporočam se slovenskemu občinstvu, pekovskim mojstrom in
trgovcem, naj kupujejo edino

Ciril-Metodove drože

najboljše kakovosti in po nizki ceni. Nobeden gg.
peko in trgovcev naj bi ne ostal odslej brez tega blaga,
ki se prodaja naši potrebni šolski družbi v korist.

Naročajte vse žitne drože edinole od domačega
narodnega izdelovalca

Maksa Zalokerja v Ljubljani

v lastni hiši, Klodzne ulice štev. 17. Rečne ulice štev. 5.

Ta izdelek prodaja samo on v korist družbi sv. Cirila in Metoda.

Zalognik c. kr. avstrijskih državnih uradnikov.

Klobukc cilindre in čepice

v najnovnejših fasonah in v veliki izbiri

Priporoča IVAN SOKLIC.

Pod trunčo št. 2. Postaja elek. železnice.

Pozor Slovenci na deželi! Svoji k svojim!

Mestni trg št. 14. 3587-1

Slavnemu občinstvu in drugim korporacijam v mestu in na deželi
priporoča domača

stavbna tvrdka
Jvan Ogrin

v Ljubljani, Karlovska cesta št. 5.

Za jesensko sezono!

Krasne
okleke, površniki in
razna oblačila
za gospode in dečke
v velikanski izbiri.

Lastni izdelki iz pristno angleškega blaga.
Velika zaloga
tu in inozemskega blaga
za naročila po meri.
.. Stalne, izredno nizke cene! ..

Konfekcija A. Kunc

Ljubljane, Dvorski trg štev. 3.

858-64

Najbolj varno naložen denar!

Stanje hranilnih vlog:
nad 26 milijonov K.

Rezervni zaklad:
nad 900.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

v lastni hiši, v Prešernovih ulicah štev. 3

poprij na Mestnem trgu zraven rotovža,

sprejemata hranilne vlege vsak delavnik od 8. do 12. ure do-
poldne in od 3. do 4. ure popoldne, jih obrestuje po 4%
ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapi-
talu. Rentni davek od vložnih obresti plačuje hranilnica
iz svojega, ne da bi ga zaračunila vlagateljem.

Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska
z vsem svojim premoženjem in vso svojo
davčno močjo. Da je varnost vlog popolna,
svedoci zlasti to, da vlagajo v to hranilnico
tudi sodišča denar maloletnih otrok in va-
rovancev.

8499-4

Denarne vlege se sprejemajo po pošti in potom
c. kr. poštnje hranilnice.

Xranilne knjižice se sprejemajo kot
gotov denar, ne da bi se prekinilo
njih obrestovanje.